

DIRVA

ŪKINĖ BŪKLĖ

BEVEIK 7 METUS BESITĖSIANTI JAV ŪKINĖ GEROVĖ KELIA RŪPESČIŲ DEL ATEITIES. — VALSTYBĖ IŠMOKO VIENAIP AR KITAIP PAKREIPTI ŪKINIO GYVENIMO RAIDĄ, TAČIAU POLITINIS SPAUDIMAS KARTAIS VERTIA UŽMIRŠTI REIKALINGĄ ATSARGUMĄ.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Lapkričio 1 d. sukaks 31 mėnuo, kai JAV ūkis be pertraukos bujoja ir auga. Bendros viso ūkio pajamos (už gerybes ir patarnavimus), vadina mos Gross National Product, per tą laiką pa šoko nuo 500 bilijonų do lerių iki 800 bilijonų. As meninės amerikiečių pa jamos nuo 400 iki 600 bi ljonų dolerių i metus. Bedarbių skaičius (3 mi ljonai) laikomas norma liu, juo labiau, kad pas kutiniuotu laiku labai pa didėjo dirbančių ištėkė jusių moterų skaičius. Atseit, šeimoje vis tiek vienas dirba.

Kreditą už tą reiškinį rinkimų proga be abejo norės sau pasiminti de mokratų partija, nes ūkis klestėjo kaip tik Kennedy-Johnsono admi nistracijos metu, nors faktinai dabartinis ge rovės laikotarpis prasi dėjo dar prieš Kennedy pradant prezidentau ti. Nėra jokios abejonės, kad ir kapitalistinio kra što vyriausybė gali turėti nemažos įtakos i bendrą valstybės ūkį ne tik savo mokesčių politika, bet ir tiesioginiais užsaky mais krašto apsaugos ir socialiniams reika lams bei kelių statybai. (Vietnamo karas, apskri tai paėmus, buvo ūkinio gyvenimo skatintojas.)

Iš kitos pusės, džiaugs mas dėl pajamų padidė jimo gerokai sumažėja, kai atsimeni krašte siau čiančias infliacines nuo taikas ir dolerio perka mosios galios nors ir lė tą mažėjimą. Federali nės tarpininkavimo įsta gos vien šiais metais tu rėjo tarpininkauti 207 streikuose. Darbininkų unijos jaučiasi galinčios labai aukštai kelti savo reikalavimus, tačiau jų nariai ilgai neilgai atlyginimu neilgai

džiaugsis, jei visas at lyginimo pakėlimas bus perkeltas ant vartotojų, t.y. pačių darbininkų pe čių.

Kovai su infliacija ir valstybės pajamų padidiniui prezidentas prašė Kongreso padidinti mokesčius 10%, ta čiau konservatyviai nusi teikęs kongresas yra linkęs patenkinti prezid ento prašymą tik tuo at veju, jei kartu bus gero kai apkarpytos visos valstybės išlaidos ne karo reikalams. O tai da rytį, ypač prieš rinki mus, prezidentas nėra linkęs, nes šalia krašto apsaugos reikalams nu matytų sumų, kurios su daro pusę visų išlaidų, ki tos stambesnės pozici jos numatytos vadina mai kovai su neturtu. Skaičiuojama, kad maž daug 20% amerikiečių pragyvenimo lygis yra mažesnis negu turėtų būti (negrų tarpe bedar bių skaičius yra dvigubai didesnis kaip baltų jų). Tačiau pakėlimas pragyvenimo lygio tos gyventojų dalies yra la bai komplikuotas daly kas ir reikalauja milži niškų sumų, kurias kongresas norėtų labai apkarpyti.

Kartu negalima už miršti, kad JAV ūkis, koks didelis jis bebūtų, nėra visai autonominis — jis priklauso nuo pa saulinio ūkio raidos. Šiuo metu didžiausias li gonis tarptautinėje ūkio bendruomenėje yra D. Britanija. Ji kenčia dėl to, kad Europos Bendro ji Rinka jos neišsileidžia i savo tarpą ir dėl dar biečių (socialistų) valdy mo. Wilsono vyriausybė norėjo britams duoti du mažai suderinamus da lykus kartu: daugiau so cializmo ir daugiau pri vačios iniciatyvos. Re

zultate, jo paties prisipa žinimu, ateinanti žiema bus viena sunkiausių bri tų istorijoje, nes išlai dos socialiniams reika lams padidėjo 45%, opri vačiame ūkio sektoriuje nematyti jokio gyvumo. (Suvalstybintoje plieno pramonėje dirba per 100.000 darbininkų, ku rie tenai visai nereika lingi.)

Tokioje būklėje bri tai kalba apie savo 'spe cialių santykių' nutrau kimą su amerikiečiais tam, kad de Gaulle ne sipriešintų jų priėmi mui i Bendrąją Rinką, tačiau jų ūkio stovis duo da kitą svarų argumen tą prieš jų išsileidimą. Dabar de Gaulle galės jiems sakyti: pirmiau at sistokit ant sveikų ūkinių pagrindų. O tampadary ti vėl reikalinga specia li amerikiečių parama.

Reikia pastebėti, kad dabartinė infliacija JAV yra susijusi su iki šiol infliacijų istorijoje ne būtu reiškiniu. Būtent, nuošimčių už paskolas didėjimu. Dabar net rei kalaujama 7% už trum palaikes paskolas ir ma

Lietuvos Diplomatinijos Šefo rašas Jungtinių Tautų Gen. Sekretoriui

Einant Jungtinių Tautų Organizacijos dokumen tais, i Sovietų Sąjungos atstovų XXII-oje Gene ralinėje Asamblėjoje są rašą yra įrašyta p. L. Y. Diržinskaitės-Pilju senko pavardė su "Lietu vos sovietų socialisti nės respublikos minis terių tarybos vicepirmi ninkės ir užsienio reika lų ministerės" titulu.

Aš laikau sau parei gą atkreipti Tamstos dė mesi i tai, kad Lietuva, kaip žinoma, yra karinė je okupacijoje, kurią So vietų Sąjunga jai prime tė jėga ir tęsia prieš lietuvių tautos valią. Pa vadinimas -- "Lietuvos sovietų socialistinė res publika" yra sovietų vy riausybės naudojamas

tikrai Lietuvos padėčiai paslėpti.

Todėl p. Diržinskaitė -Pilju senko tėra sovietų okupacinės valdžios Lie tuvoje tarnautoja. Jos įrašymas aukščiaui pami nėtu titulu i atstovų Ge neralinėje Asamblėjoje sąrašą ir jos dalyvavi mas tuo titulu Asamblė jos darbuose yra nesude rinami su Jungtinių Tau tų statuto dėsniais ir su Organizacijos moraliniu autoritetu.

Pranešdamas Tams tai šiuos didžiai apgai lėtinus fatus, reiškiu viltį, kad ateis laikas, kada Jungtinės Tautos pajėgs padaryti privalo mą visiems savo na riams tarptautinių įsta tymų vykdymą, kuris rei kalauja taip pat Lietu vos nepriklausomybės at statymo.

IŠ VISO PASAULIO

• VENGŲ KARDINOLAS MINDSZENTY, komunistinės vy riausybės Budapešte nuteistas kalėjimu iki gyvos galvos ir gy venas JAV pasiuntinybės prie globstyje, pareiškė pasiuntiny bę apiešias atvykstant naujam JAV ambasadoriui, Pasiuntiny bę pakėlus i ambasadą, naujas ambasadorius M. Hillebrand tu rėtų pasirodyti Budapešte spalio 20 d. Kardinolas F. Koenig žada skristi i Budapeštą iš Romos, kad išsiaiškintų dėl tolimiesnių Kard. Mindszenty planų. Buvo da romi žygiai jį perkelti i Romą, bet iki šiol jis vis atsisakydavo Vengriją apieisti.

• ANGLIJOJE veikianti Jod rell Bank observatorija praneša

Teodoras Elinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Spalis — October 20, 1967

Nr. 112

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo valdyba, išleidusi visą eilę lietuviškų vadovėlių mokykloms, kultūrinių leidinių, plokštelių ir atlikusi įvairius kitus kultūrinius darbus. Sėdi prie stalo: Z. Dailidka, P. Jurkus ir J. Šlaugus. Stovi: B. Kviklys, J. Bertašius, J. Švedas L. Raslavičius ir K. Rožanskas.

STALINO-HITLERIO SĄMOKSLO PASEKMĖS KUPIŠKYJE

Spalio 1 d. TIESA Vil niuje išspausdino dviejų sa vo reporterių sudarytą "do kumentinę apybraižą" apie tragiškai žiaurias Stalino-Hitlerio sąmokslų pasekmes Kupiškėje 1941 metų birželio mėnesį. Pasakoja apie tokį Wernerį Loewę, kuris tuo metu buvo pasiskelbęs "komendantu" Kupiškėje ir vadovavo vadinamajam "ga lutiniame žydų klausimo sprendimui" tame mieste. (Už dalyvavimą tose žudy nėsė rugsėjo 28 d. trys as menys pasmerkti sušaudyti ir du po 15 metų kalėti).

Wernerio būta tipiško bolševikų-nacių sąmo k s l o vykdytojo. Lietuvoje atsi radęs 1937 metais (grei čiausia iš tikrųjų, kaip re porteriai spėlioja, su šnipi nėjimo ar kitais nacių par tijos uždaviniais), vedęs lietuvaite, pramokęs lietu viškai, sako, vertėsis tik privačiomis vokiečių kalbos pamokomis (nors buvęs filo sofijos daktaras). Kito darbo Lietuvoj jis negavo.

Visai kitaip Wernerį su tiko Lietuvą užplūdę nacių sąjungininkai. Jis tuojuo buvo paskirtas vokiečių kalbos mokytoju i Kupi škio vidurinę mokyklą (kai

tik švietimo ministeriją valdyti perėmė Venclova). Čia Werner Loewe tuojuo pasireiškė ne tik kaip mo kytojas, bet ir uolus bolševikų aktyvistas. Mažiausia tol, kol truko Maskvos-Ber lyno bičiuliavimasis. O 1941 metų birželio gale, kai tik Hitleris atsisuko prieš maskvinius sąjungininkus, taip ir Loewe atitinkamai atsisuko prieš bendradarbius Kupiškėje, tuo pačiu metu ir prieš vietos žydus. Tai "kupiškėnams kainavo septynis tūkstančius gyvybių", — maždaug teisingai pažymi a p y b r a i ž i n i k a i. Tik, kalbėdami apie tą Ku piškio tragediją, jie tylomis apeina tai, kad tai tik da lėlė tragedijos, kuri buvo parašyta ir pradėta vaidinti Maskvoj, 1939 metų rug piučio 23 dieną, ir kurios autoriais pasirašė Moloto vas su Ribbentropu, už ku rių nugarų stovėjo pats Stalinas, anuomet buvęs vi šų bolševikų (neiškiriant, turbūt, ir dabartinių TIE SOS apybraižininkų) "sau lė, tėvas ir mokytojas". Apybraižininkai dabar savo pasakojime daugiausia dė mesio kreipia i keletą "ieš mininkų", kuriuos pirmojo vaidinimo daly buvęs bol ševikų bendrininkas Loewe naudojo kaip įrankius žudy nės vykdyti. O tai būta vieno leitenanto, poros bu vusių moksleivių, dar vie nos mokytojos, gal dar ke leto nežinomų ir nežinoin kažkada nudangintų jau nuolių, perlengvai paklusu sių raudonų ar rudų oku pantų įsakymams. Wernerio Loewes, kaip savo buvusio laikinio bendrininko vaid menį nutylėję, apybrai žininkai uoliausiai piešia jo pagalbinių veiksmus, bū tinais uždėdami jiems "na cionalistų" etiketę.

Sako, dabar suradę Wer nerio Loewės adresą Vaka rų Vokietijoje ir praneša apie jį Vakarų Vokietijos valdžios organams... Kar tu nurodo ir trijų Loewės adjutantų lietuvių adresus Australijoje bei, turbūt, Chi cagoj. Adresai nukopijuoti (galbūt nuo laišku) nedo kumentiskai, pilni akivaiz džių klaidų. Tai būdinga ir visos apybraižos "dokumen tiškumui". (ELTA)

DE GAULLE savo finansų ministeriui: -- Giscard, kaip pasakyti angliškai "taip-bet"?

PLUOŠTAS ĮSPŪDŽIŲ APIE SENUS DRAUGUS (12)

KNYGŲ LEIDĖJAI IR JUOZAS KAPOČIUS

Stasys Santvaras

Kaip galėjo taip atsitikti -- sunku dabar pasakyti. Kaune aš buvau aplankęs beveik visas spaustuves -- senelę Šviesą, Varpą, Viltį, Ryką, Spindulį, Raidę, Narkevičių, bet niekad nebuvau užsukęs į Vaizdą, kuris tame mieste švietė teatro kaimynystėje. Nors gal nestigo vienuoliškų polinkių, šventum nesidangsčiau, kai atsiradavo proga ar geismas -- užsukdavau pas Konradą, pavakarodavau Versaly ir Metropoly, su draugais įsmukdavau ir į "božegraikos" kiemą...

Juozo Kapočiaus pavardė man buvopazištama, girdėjau, kad jis yra vaišingas ir šaunus vyras, pats mėgstas pasilinksinti ir kitus pavaišinti. Bet gi man Kaune su juo neteko susitikti. Turėjo pradingti daug sunkių ir beprasmiškų dienų, turėjo susipainioti, susikrūvinti žmogus ir jo keliai, kol mes iškilom kitame žemės krante. Juozą Kapočių aš sutikau ir susipažinau tik Bostone, tokiame negristame akligatvy, kurio vardas Burrill Place.

Ak, tas Burrill Place! Tikrumoje tai beveik perdėm lietuviška gatvė. P. Bostone. Kai mes ten gyvenom, gūžtelės toje vietoje buvo susukusios kelios lietuviškos moterys, gyvenančios savo buvimo vėlybą saulėleidį (jos buvo geros ir mielos), keliuose butuose buvo įsikūrę šalti ir išdidūs "pranašai" Bimbos mokytiniai (tie su mumis iki tol sveikinosi, kol mes jiems galvas lenkdavom), bet akligatvio druską sudarė vadinami DP -- naujakuriai naujajame pasauly.

Komp. Jul. Gaidelis, Burrill Place apsigyvenęs su žmona Felicija, tame akligatvy sukūrė pluoštą geros muzikos kūrinių; malonus ir geras vyras Bronius Baškys iš čia smarkiai veržėsi į aukštuosius mokslus (aiman, savo Ph.D. tesidžiaugęs tik porą metų, miręs visai jaunas); eiles rašė ir veiklą gyvenimą gyveno inž. Zigmas Gavelis su šeima; kiek vėliau "place" atsirado mieli Žukauskai, na, ten pat buvo įsikūrusi ir mano šeima.

Akligatvis buvo žyru pabertas, tik šaligatviai turėjo cementu išlietą siaurą takelį, bet gera jis buvo, nes vaikams negrėsė pavojus po automobilio ratais palįsti. Namai dideli, bet primityviai įrengti, tik su būtinų patogumų priedu. Kai aš savo globėjai Pr. Lapienei netyčia prisitariau, kad neturime apie septynerius metus, namų savininkui Mr. Slips'ui (ir tokių lietuviškų pavardžių Amerikoje yra!) mokėdami neaukštas nuomas. Butus patys išsigražinom, tai po stovyklinio gyvenimo, jie visai nebloggerai atrodė: vasaromis buvo šviesūs, saulėti ir karšti, o žiemomis, kai pakildavo patuliančio vėjai, langų užuolaidos siūbuodavo, lyg jos būtų ant džiovinimo virvės pakabintos...

Keletą metų tame Burrill Place mes buvome laimingi. Regis, trumpas laikas ten sudėgė, o ko neišgyventa ir ko nepatirta! Jei kas ryžtųsi papasakoti, aš galvoju, kad žmonės ir gyvenimas Burrill Place atrodė tokiu būdu už tuos įvykius ir žmones, kuriuos Amerikoje plačiai išgarbinta Grace Metalious pavaizdavo savo Peyton Place...

Tai, va, į tą akligatvį, rodos 1952 m. pavasarį, pas mane atėjo nepažįstamas vyras. Jis atrodė vidutinio ūgio, lieknas, kiek padžiuvęs ir akiniuotu veidu, rimtas, beveik be šypsenos, bet graži, aiškiai nepigiu drabužių apsirengęs. Ir atsinešė jis toki milžinišką sumanymą, jog pirmam susitikime nelengva buvo patikėti, kad jo pečiai galėtų šitokią švino našą pakelti.

Tai buvo Juozas Kapočius. Ir tas jo milžiniškas užsimojimas -- Lietuvių Enciklopedija. Nūdien, po keturiolikos metų, smagu tuo pasimatymu pasidžiaugti! Kai J. Kapočius anuomet savo planą išdėstė, staugė mano galvoj susimezgė klausimas: sumanymas puikus, bet ar turim

tiesk pajėgų, kurios galėtų enciklopediją parašyti? To klausimo nekėliau J. Kapočiui, bet pats mintimis perlėkiau lietuvių intelektualų gretas, o tuomet ir atsakymas susikristalizavo: nėra abejonės, enciklopedininkų, įvairių sričių specialistų, turime pakankamą kiekį, kad tik jie stotų į talką.

Ir nuo tos valandos, be rods, pasidariau vienas tų J. Kapočiaus ramsčių, kuris dėl jo sumanymo pesimizmo neskleidė, o veikiau, kiek laikas ir jėgos leido, vienu ar kitu petim jo pastangas parėmė.

Taip, Juozas Kapočius yra spaustuvininkas ir leidėjas. Pradžioje šio "paveiklo" yra duota jo gimimo data.

Nauja asmenybė atsirado Aukštaitijoje, Antilčių km., Žemaitkiemio vl., pasiturinčių lietuvininkų šeimoje. Vidurinė mokykla J. Kapočius ėjo Ukmergės gimnazijoje ir Aukštesniojoje Technikos mokykloje Kaune. 1927 m. jis išvyko į Urugvajų ir 1930 m. Montevideo mieste baigė spaustuvininkų mokyklą.

Su tokia profesija buvo galimybių ir svetimam krašte nebloggerai įsikurti. Tačiau vidinis balsas J. Kapočių šaukė namo keliauti. Į Lietuvą jis grįžo 1933 m. ir tuoj buvo pakviestas Klaipėdon, kur buvo Rytobėvės spaustuvės technikinis vedėjas. 1935 m. persikėlė į Šiaulius Vilties spaustuvės darbams vadovauti. Netrukus ši spaustuvė buvo perkelta į Kauną. Kaip Vilties spaustuvės technikinis vedėjas, J. Kapočius dirbo iki 1937 m.

Pastarieji metai yra itin reikšmingi jo gyvenime -- 1937 jis įsteigė savo cinkografiją Vaizdą, kuris akivaizdžiai augo ir bujojo. 1939 m. jau veikė to paties vardo spaustuvė, netrukus perkelta į Vilnių, aprūpinta moderniom spausdinimo priemonėmis, turinti vyriausybės ir visuomenės pasitikėjimą, tuo pačiu Vaizdo vardu Vilniuje spausdinanti knygas iki šių dienų.

Rusai bolševikai, 1940 m. okupavę Lietuvą, J. Kapočiaus Vaizdą nacionalizavo, pats jis "pasislėpė" Panevėžyje ir tą sunkų laiką buvo Panevėžio Valst. dramos teatro vicedirektorius. Su karo liepsnom atėjus vokiečiams, J. Kapočius grįžo į Vilnių, 1941-1944 m. laikotarpy buvo Lietuvos spaustuvių įgaliotinis ir nacionalizuoto Vaizdo direktorius.

MUMS RAŠO

Nepagrįsti priekaištai

Stasys Barzdukas

Esu priverstas atsiliepti į du Dirvoje paskelbtus mane liečiančius J. Smetonos ir (vm) (dėl patogumo jį toliau vadinsiu Meškauską) pasakymus, kildusius ryšium su mano pranešimu ir diskusijomis JAV LB Tarybos suvažiavime 1967 rugsėjo 24 New Yorke.

I

Mano pranešimas buvo skirtas įvairiems Bendruomenės šios dienos ir rytojaus reikams. Man teko taip pat atsakyti į gausius paklausimus ir priekaištus. Vienas priekaištas ir atsakymas lietuvių "bendradar-

tinis ir nacionalizuoto Vaizdo direktorius.

Nepr. Lietuvoj jis pasižymėjo kaip spaustuvių modernintojas. Klaidėdos Rytų spaustuvių jis aprūpino moderniom rinkimo mašinomis, o Kauno Viltį -- keturių spalvų rotacine mašina laikraščiams spausdinti. Kai tas komplikuotas robotas atsirado, atsimenu, ėjom žiūrėti, kaip dirba jo daugybė ratų ir ratukų, kaip greitai dienos švieson jis išmeta atspausdintą laikraštį. Kalbos nėra, Kaune ta rotacinė mašina buvo dienos sensacija.

Juozas Kapočius Lietuvoj pradėjo reikštis ir kaip leidėjas -- Vilniuje jis leido lietuviškos dvasios laikraščius lenkų kalba Nowo Slowo ir Nowo Slowo Rolnicze.

Atsidūręs tremty, Vokietijoje, mano leidėjas su šeima gyveno anglų zonoje, regis, ilgiausią laiką Detmolde. Ten su jo talka buvo leidžiami jauniminiai laikraščiai Skautų Aidas ir Saulutė, pats išleido kun. St. Ylos maldaknygę Apsaugok Aukščiausias.

Nuo seno būdamas didelis teatro mėgėjas, J. Kapočius nemaža prisidėjo, kad Detmolde būtų pastatyta, o vėliau po lietuvių salas pavezžiota G. Rossini opera Sevilijos Kirpėjas, kuri faktiškai buvo nepr. Lietuvos vyresniųjų solistų guls giesmė. Chicagos Lietuvių Opera, be jos steigėjo op. solisto ir chormeisterio Vl. Baltrušaičio ir dirigento Al. Kučiūno, laikosi tom vokalistų pajėgom (D. Stanikaitytė, St. Baras, J. Vaznelis, o dabar jau L. Šukytė, D. Mongirdaitė ir kt.), kurios išaugo ir subrendo ne Lietuvoj, o svetimuose kraštuose.

(Bus daugiau)

biavimą" su okupuota lietuvių tauta.

Per ilgą būtų šiame straipsnyje naujo šio jau visiems žinomo priekaišto bei kaltinimų istoriją kartoti, nors Tarybos suvažiavimui ją bendrais bruožais priminiau. Šia proga rūpi stabtelėti ties vienu jos atspalviu, dabar iš naujo vėl keliamu pradžioje minėtų asmenų. Tai yra gerokai jau išgarsinti ir vis tebegarsinami "komunistiniai" mano linkimai.

Tai ne kas kita, kaip įsikalbėta ir kitiems įkalbama nesąmonė. Dėl to, atsakydamas į priekaištą, ryškinau savo paties ir PLB Valdybos nusistatymą Lietuvos laisvės klausimu. Šiam tikslui citavau su savim turėto Pasaulio Lietuvis 1967 sausio-vasario mėn. 26 numerio savo parašytą vedamąjį:

Vasario 16 Diena (kūni) didelę idėją: valstybinė nepriklausomybė tapo tautinės gyvybės pagrindine sąlyga.

Nepriklausomybė suformavo ir subrandino tautą -- visoj savo istorijoje ji niekada nebuvo pasiekusi tokio tautinio sąmoningumo laipsnio, kaip 1918-40 m. Okupacija jai buvo primesta tik smurtu ir jėga. Todėl laisvės pusėj visa tauta, su okupantu savo valia nuėjo į šimtus -- išdavikai, išgamos, pardsidavėliai ir pataikūnai. Štai kodėl laisvės kova su okupantams yra šventas reikalas (429 psl.).

II

Tai viešai -- Pasaulio Lietuvis ir JAV LB Tarybos suvažiavime -- mano pasakytos mintys. Tokias jas reikėtų ir vertinti: ginti arba kritikuoti, priimti arba atmesti.

Ką gi daro Smetona, savo JAV LB Tarybos suvažiavimo aprašymu dėl jų pasisakymas? (Dirva X.4).

Visų pirma savo "naudai" jis mano minimą okupantą pasikeičia savo rusu ir tada iš to pasidaro "išvadą", kokios jam "reikia":

Ar tas entuziazmas kilo dėl to, kad p. Barzdukas pasiryžo kovoti prieš rusą? Ar dėl to, kad kalbos įkarštyje visai nepamirėjo komunizmo. Nejaugi p. Barzdukas priklausytų tai grupei veikėjų, kurie temato reikalo kovoti tik prieš rusiškąjį imperializmą, bet negalvojo grumtis su tarptautiniu komunizmu?

III

Šioje vietoje Smetoną galiu užtikrinti, kad mano okupanto sąvoką įeina ir rusiškasis imperializmas, ir tarptautinis komunizmas, nes jie abu šiandien į mano pavergtą tėvynę jėga atnešti ir prievarta vykdomi. Apie tai esu plačiau pasisakęs Pasaulio Lietuvis 1965 rugsėjo mėn. 17 numerio vedamuoju: Maža, kad sunaikinta politinė nepriklausomybė. Baisiau, kad komunizmo įtvirtinimu vykdomas gilus lietuvių tautos dvasinis žalojimas.

Tokio žalojimo priemonėmis ten nurodžiau materialistinį ateizmą, proletarinį internacionalizmą ir rusinimą. Kėliau aikštėn ir žalojimo padarinius: "Augant naujoms kartoms, nuo vaiko dienų nuodijamoms sovietiniu komunizmu, savaime auga skaičiai ir tų, kurie visų pirma bus nebe Lietuvos, o "proletariato tėvynės" patriotai" (269 psl.).

Toks okupanto siekimas, tokie padariniai, jie ne tik mane, bet ir kitus Bendruomenės veikėjus slepia dideliu rūpesčiu, sunkiu nerimu. Mums rūpi mūsų tautos likimas ir ateitis. Džiaugiamės, kad ji kiek pajėgdama ginasi. Ten dar gyva lietuviškos gyvybės versmė. Matyti kūrinių pastangų ir net laimėjimų. Mes esam įsitikinę, kad nevalia savo tautos jos likiminę kovą palikti vienos. Palaikyti gyvą galimą ryšį su

IV

Taigi, jei norėtų, Smetona galėtų rasti mane minint ir komunizmą. Daugiau: ir senatvės su-
laukęs, nė vienu tašku su juo nesutapau, Vasa Pasaulio Lietuvis Bendruomenės veikla rodo priešiniams jo tikslams ir užmačioms. Bendruomenė yra laisvės kovos fronte: "Darbu, mokslu, turtu ir pasiaukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę" (Lietuvių Charta PL 26 nr. vedamasis).

Nepalyginti toliau už Smetoną eina Meškauskas savo atkarpoje iš KITOS PUSĖS (Dirva X.11). Dviem atžvilgiais jis su Smetona sutampa. Pirmas, jis tuojau pat pacitavo Smetonos suformuluotą ir man priskirtą "pažadą visomis jėgomis kovoti prieš rusą", antra, pakartojo Smetonos insinuaciją -- "stiprėja spėjimas, kad p. Barzdukas yra rusiškojo imperializmo, bet ne tarptautinio komunizmo priešinys". Meškauskas Smetoną kitais dviem atžvilgiais pralenkia. Pirmas, pasisakymas prieš "tendenciją primesti visą atsakomybę rusams", jis čia pat "gėdina" mane ir kitus šios tendencijos "ryškintojus": "Iš kitos pusės, gėda, kad lietuvių ir net vadinamų "kultūrininkų" tarpe atsiranda tokios zoologiškos šovinistinės pažiūros skelbėjai". Antra, pats pranašaudamas, Meškauskas ir mane provokuoja pranašauti: "Ar p. Barzdukas įsivaizduoja, kas būtų, jei 1863 metų sukilimas būtų pasisekęs?" ir kt. Savo pasakymą baigia pritrenkiančia išvada: "Viena tačiau aišku, kad apsišarvavę tik zoologine neapykantą prieš šiuo metu stipriausią kaimyną netoli nuvažiuosime. Tautinis išsilikymas reikalauja aukštesnių vertybių negu neapykanta".

V

Pagal Meškauską aš tik neva "kultūrininkas", tik "zoologiškas šovinistinės pažiūros skelbėjas", tik "neapykantos" apaštalas, turėčiau nusižemines muštis į kritinę ir gailėtis. Bet prieš tai noriu paklausti: ar tas rusų į priekį išsikšimas nebus tik jo draugo Smetonos darbas? Jei taip, tad judu susiveskite ir savo sąsakaitas. Man gi pačiam tos "šovinistinės pažiūros" ir "zoologinės neapykantos" visiškai svetimas dailtas. Antai, Pasaulio Lietuvis 1965 kovo mėn. 14 numerio kėliau minėję, kad reikia "skirti tautą nuo režimo". Mes turim skirti rusų Puškiną, Dostojevskį ir Tolstojų nuo jų okupacinio režimo reprezentantų Kruglodurovo, Merzavcevo, Deržijubkos ar Kopejkiubovo. Nesam priešingai rusų tautos draugystei, bet jų nukariavimams, jų genocidui, jų kitų tautybių kultūros naikinimui. Ten pat citavau J. Aistę, kuriam ir dabar iš visos širdies tebepritariu: "Ar gali būti didesnis Donelaičio atminimo niekinimas, kaip lietuviškų vietovardžių keitimas burliokiškais arba prūsų žemės vadinimas "tikrų tikriausiomis slavų žemėmis", kaip tai daro didžioji tarybinė enciklopedija" (219 psl.). Dėl to negaliu atšaukti ir savo ten padarytos išvados: "Gera žinoma, kokia nelaimė šitiko lietuvių tautą su raudonosios okupacijos primetimu".

Štai kas skiria Smetoną su Meškausku nuo manęs. Negaliu sutikti, kad jie paverstų mane tuo, kuo nebuvau, nesu ir nebūsiu.

M & F HELP WANTED

Openings for Professional Personnel DIRECTOR OF NURSING SERVICE—B.S. degree in nursing. Master's degree in nursing administration desired. REGISTERED NURSES — All Dept. — All Shifts. LAB TECHNOLOGISTS — Ascp or eligible. MEDICAL RECORDS LIBRARIAN — registered 130-bed hospital located 30 miles north of Madison. Salary open. Write Director of Personnel, Divine Savior Hospital, 1015 W. Pleasant St., Portage, Wisc. 53901.

(112-115)

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoje modernioje

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Ufalt Import. Brandy 5th — \$5.49
2. M. & Moore 5 years old 86 proof Whiskey 5th — \$3.19
3. Cointreau Liqueur & Brandy 5th — \$4.95
4. Chateau De PARAMA New York State Champ. Bot. — \$2.98
5. French Bordeaux Wine 5th — \$0.98

6. May Wine Imported From Germany 5th — \$0.98
7. Imported 5 Star Greese Brandy 5th — \$4.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVAThe Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina;
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Išieivinio gyvenimo nesąmonės

Lietuvių išieivija JAV yra nemenka kiekybės požiūriu, gana pajėgi ir savo smegenimis. Tą faktą visi žinom ir gana dažnai tuo pasididžiuojam. Pajėgiame suprasti ir tai, kad toks išieivijos kiekis gali būti nemenkas veiksnys lietuvių tautos kovose dėl laisvės ir kultūros.

Netrukus bus dvidešimt metų, kai JAV lietuvių tarpe pirmąsiais smuikais groja naujieji ateiviai, trumpai vadinami DP. Žmonės ne tik išlavinti, bet ir patys pasiėmę politinio emigranto pareigas. Itin pabrėžtina -- žmonės pasitraukę ne nuo valdymo sistemos pasikeitimo valstybės viduje (pvz., kaip rusai, kurie savo kraštą paliko carinės santvarkos griuvimo akivaizdą), o nuo svetimos ir piktos kėslus turinčios okupacijos.

Net ir minkštesni logikos dėsniai įsakmiai kalba, kad tokio išieivijos elemento valia turėtų būti nepalaužiama, kova neišvengiama, siekiai tvirti, viešingi ir net atkaklūs.

O kas darosi tarp mūsų?

Gyvenam nebologai, ne vienu atveju geriau už vidurinį šio krašto gyventojų sluoksnį, pinigų uždirbam nemenkas kupetas, uždarbių siekimuose neaptingstame, nevengiam ir prabangos vertybėm apsikrauti.

Visa tai neturėtų būti peiktina, ekonominis pagrindas turi išskirtinę reikšmę kiekvienu atveju, jeigu... su aukso veršio garbinimu drauge eity gyva tautinė sąžinė, gyva tautinė pareiga.

Deja, Amerikoj mes šimteriopai daugiau atiduodam degtinės bravorams, o ne savos visuomenės ir savų siekimų reikalams. Iš kiekvienos lietuviškos šeimos šiame krašte per metus atimkim tik po tris svaigalų butelius, atiduokim juos Balfui ar kuriam kitam savo fondui -- ir mes, pamatę tą sumą vienoj krūvoj, patys iš nustebimo klyktelsim.

Bet... mūsų rankos ir širdys yra lengvos savo akimis degtine užpilti, o kietos kaip titnagas visuomeniniams ir kultūriniais darbams pirštus atgniaužti.

Daugumas šviesesnių išieivų nebologiau už "Tėve, mūsų" žino, kad JAV lietuvių spauda skursta, kad lietuviška knyga jau neberanda leidėjo, kad svarbūs piniginiai fondai tautiečių nepajėgia prisiskauti.

Savos spaudos, savos knygos neremdami ir neskaitydami arogantiškai spaudą ir knygas kritikuojam, pajėgesnius spaudos žmones šmeižiam ir niekinam, nes mūsų savanaudiškumui jie darosi nemalonūs, nesimpatingi, nepakenčiami. Randame labai "stiprių" argumentų ir kitoms lietuvių pareigoms nuo savęs nustumti.

Linksmi dalykai dedasi ir mūsų visuomeninio gyvenimo erdvėj. Buvo laikas, kada mes, pamiršę tikrąjį lietuvių tautos priešą, išsitraukėm vėzdus ir kovojom su min. St. Lozoraičiu, griudami jo autoritetą bei silpnindami jo veiklą, vėliau VLIK'e susirungė atskiros partijos, atkaklumas buvo toks stiprus, kad kai kurie vienetai turėjo iš tos organizacijos pasitraukti. Tuo pat metu tai šen tai ten švysčiojo atskirų kultūrininkų ir visuomenininkų asmeniškai susipykimai, anaipol ne rimta diskusija ir ne rimtu nuomonų skirtumu paremta.

Dabar kova persimeta į atskiras sroves, tų pačių pažiūrų žmonės jau nepajėgia vienas kito su-

BAIGIU KALBĄ APIE GAIDELIO DANĄ

Petras Gandras

Keldamas komp. Jul. Gaidelio Danos statymo klausimą viešumoje, turėjau tik vieną tikslą: pajudinti bylą iš mirties taško, sukelti kultūringą diskusiją, priminti žmonėms jų pažadus bei įsipareigojimus, na, ir pareikšti viltį, kad gal gal atsiras nors pluoštelis šilimos lietuviškam veikalui, gimusiam nelinksmose mūsų gyvenimo sutemose.

Dabar jau beveik tobulai aišku: mano pasisakymas buvo balsas tyruose, kur maža tėra galimybių konkrečiam darbui įvykti, kur žmogų apsvaigina mirazai, kur būna sukeliami ir gana skaudžiai akis graužiančių dulkų debesėliai...

Turėdamas tokį pašnekesio rezultatą, aš buvau pasiryžęs nieko nesakyti gerbiamai Chicago Lietuvos Operos valdybai (jos raštas paskelbtas Dirvos Nr. 105, 1967 m.), kuri mums atrodė naują jubiliejų: tremties 25 metus!! Dėl tos pačios priežasties nesiryžtu pokalbio tęsti ir su mieluojau V.M. (Žr. "Iš kitos pusės", Dirvos Nr. 106, 1967 m.), mano išmanymu, pradėjusiu krypti į asmeniškumus. Pagalvojau, kad nederėtų dėkoti ir komp. VI. Jakubėnui, kuris, recenzuodamas Gražiną (Aidy Nr. 7, 1967 m.), taip samprotuoja: "Šalia vadovybės krizės, yra ir repertuarinio problemų. Nors daug vargo buvo su "Gražinos" pastatymu, vis dėlto lietuviškas samboiris negali išvengti pareigos ir toliau pastatyti vieną kitą lietuviškos kūrybos veikalą. Vieną tokį turime: tai vienintelė Amerikoje parašyta ir tikrai užbaigta ir net orkestruota opera -- J. Gaidelio "Dana" (pagal St. Santvaro libretą). (Kiek turiu žinių velionis K.V. Benaitis savo Jūratės ir Kastyčio nespėjo orkestruoti, P.G.). Tai muzikiniu atžvilgiu vertingas kūrinys, dalinai naujoviško, dalinai vokališko melodingo, dalinai jaukiai folklorinio stiliaus. Veiksmas vyksta tremtinii styvokloje; tai kam nepatinka, bet tai nėra vertės sprendimas (mano pabr., P.G.). J. Gaidelio "Dana" yra konkretus faktas, stovįs prieš Chicago Lietuvos Operos valdybą. Vargu ar būtų galimumo šią operą pastatyti tuojau kitame sezone. Bet "Dana" turės išeiti į viešumą artimoje ateityje. To reikalauja lietuviška pareiga, kuri kaip gavome patirti, nėra svetima Chicago Lietuvos Operos vadovams".

Kągi, paskaičius tokią muzikos žinovo nuomonę, galėtum tylėti ir dar dešimt metų laukti, kol Dana įžengs į sceną. Ta viltis komp. Jul. Gaideliui (o drauge ir muzikinės dramos autoriu St. Santvarui) būtų nemena paguoda, jei laikas, kerantis mums smūgį po smūgio, netirptų greičiau už karštanvandenin įmestą cukrų... Tačiau štai Draugas Nr. 237, X.10, paskelbė Operos rėmėjo ir išlikimo propagandisto VI. R. straipsnį "Ar J. Gaidelio "Dana" bus pastatyta?" Nors aš nesu toks didelis operininkas, kaip VI. R., bet nesvyruodamas pripažįstu, kad jo rašinio intensija yra pagrįsta ir remtina: reikia ateiti į Operos balių, reikia perpildyti to baltaus sales, reikia sukrusti ir tvirtai paremti "bandymą atstatyti mūsų Operos finansinę pusiausvyrą". Jei šie mano žodžiai būtų spausdinami ne Clevelande, o Chicagoje nuoširdžiai sakau, ir aš į tą pokylį ateičiau, savo kuklią duoklę Operai atiduočiau.

Gaila man, labai gaila, kad VI. R., turėdamas tokią gražią intenciją, akivaizdžiai parodė, kaip galima vienu arbatiniu šaukšteliu deguto pagadinti mėsą pilną statinę! Jis savo str. pirmoj pastraipoj rašo: "Viena iš aktualiausių temų, kuri šiuo metu ypač linksniojama, yra opera "Dana", kurią dar norima įgrūsti (mano pabr., P.G.) į 1968 m. Lietuvos operos repertuarą..."

Kas nors apgraižom skaito lietuvių spaudą, be abejonės, pastebėjo, kad 1967 m. Lietuviškos Knygos Klubas išleido Vlado Ramojaus veikalą "Kritusieji už laisvę". Knyga susilaukė garsinių spaudų, buvo surengtas ir jos pristatymas Chicago Lietuvos visuomenei. Kai mūsų spausdintas žodis pateko į sopulingą kelią (net jeigu ir taip nebūtų atsitikę), minimų garsininkų pristatymo niekad, jokiu atveju, aš nedrįsčiau vadinti grūdimu į lietuvių rankas ar jų knygų rinkinius. Atvirkščiai, labai malonu klausyti gandų, kad "Kritusieji už laisvę" yra gerai perkami, kad jų pirmoji laida baigta ir jau baigiama parduoti.

Būčiau beveik laimingas, jei nuo šiol ir gerbiamas VI. R. kiek ilgesnį laiką prisimintų, jog ir aš turiu nuovoką: net ir patys skaniausi kepsniai, jeigu jie būna prievarta brukami į burną, vistiek yra neskanūs. Drauge su nusiminimu apgailestauju, kad VI. R. mano pastangoms apibūdinti terado tik tą vieną gana vulgarų žodį -- įgrūsti!

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Toliau VI. R. savo straipsny rašo: "Lietuvių Operos vadovybė turėtų spaudoje paskelbti nors "Danos" žodinio teksto ištrauką, kad visuomenė susidarytų įspūdį, kiek tos operos libretas tin kamas Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Puiki idėja, tiesiog kristalas! Ir klausimo pilnutinis išgyvendinimas beveik akis degina: Gaidelio Danos statymas turi būti sprendžiamas visuomenės plebiscitu, o gal derėtų sudaryti teismą, surinktą iš libretinio meno žinovų, kurių turime beveik pusę Amerikos! Tikėkit, šitokiam sumanymui aš negaliu nepasiduoti...

Tik leiskit man silyti čia porą menkų pataisų, gal tiksčiau -- porą kilnios idėjos patobulinimų: plebiscitui ar žinovų teismui reikėtų atspausdinti ne Danos libreto ištrauką, kaip siūlo VI. R., o visą libretą (ištraukos gali netyčia žmones suklaidinti!). Ir tuo atveju, jei garbingieji sprendėjai rastų, kad Danos librete yra agunos grūdai, tinkamas sukaktuviniams metams, tuč tuojau, nei dienos neatidėliojant, reikėtų organizuoti kitą plebiscitą ar teismą, statant šitokį konkretų klausimą: ar komp. Jul. Gaidelio muzika, tą agunos grūdą apgengusi, yra "tinkama Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai?"

Aš bijau įtarti, dar labiau nenorėčiau žmogaus įžeisti, bet esu priverstas susidaryti įspūdį, kad VI. R. mano rašinių neskaitė. Jeigu būtų skaitęs, esu tikras, simpatingas vyras "kristalais" nesibarstytų, nesgi savo straipsniuose aš stengiausi aiškiai išdėstyti Gaidelio Danos istoriją, kurios santrumpą kartojau: Daną peržiūrėjo komp. VI. Jakubėnas (jo nuomonė pascituota ir šiame straipsny), neabejotina rimtimi veikalą išstudijavo dirigentas Al. Kučinas, komp. Jul. Gaidelis padarė visas pageidaujamas pataisas, parašė su Al. Kučinu sutartą orkestraciją (beje, Daną persiskambino komp. Jer. Kačinskas, taip pat rasdamas, kad veikalas vertingas ir net silydindamas, kad Dana Bostone būtų pastatyta nors koncertiniame pavidale).

Na, gal tikrai yra prastas jos libretas! Bet minėti vyrai ir prie jo nekibo. Tad argi jau dabar būtų reikalingas visuomenės plebiscitas? Deja, VI. R. nedviprasmiškai pasisako: "Jei atsiilepimai bus teigiami, aišku, ir pinigai daug sparčiau plauks į tos operos pastatymo fondą. Jei ne, tada "Danos" uoliejį propagatoriai gal nepirš jos per prievartą ir palaiks dar metus, kol mūsų Opera vėl finansiskai atsisost ant kojų".

Man labai nesmagu, bet aš neturiu policijos eskadrono, neturiu ir jokios valdymo ar įsakymo galios, tad prievartos negalėjau pavartoti. Be kitų minėtų aš tik reiškiau nuomonę, kad Danos statymas gal būtų mažiau rizikingas, gal jis būtų tikresnis žingsnis ir "operos finansinei pusiausvyrai atstatyti". Jeigu mane kas pakalbintų, aš būčiau garantuoti kad per tuos "vienus metus" Chicago Lietuvos Opera vėl bus turtinga. Nereikia abejoti, VI. R. nepabūgs tokio vekselio pasirašyti...

Siek tiek nuvokių, kad mokyto nepamokys! Tad ir tos intencijos neturiu. Tačiau, jeigu man būtų tekusi garbė reklamuoti "Grandioziną Operos balių", aš, vietoj VI. R., būčiau bandęs maž daug taip belstis į tautiečių širdis: "Visuomenės opinijos spaudžiama, Chicago Lietuvos Opera pastatė komp. Jurgio Karnavičiaus Gražiną. Nors du tos operos spektaklius aplankė daugiau negu 5,000 lietuvių, nuostoliai siekia 11.000 - 12.000 dolerių. Opera dėl to nesirengia savo darbų sustabdyti, nesirengia mirti -- savo užsimojimų plane ji turi ir komp. Jul. Gaidelio operos Danos statymą. Brangūs Amerikos lietuviai, argi jūs norėtumėt, kad Chicago Lietuvos Opera mirytų?"

Galimas dalykas, kad ir šie žodžiai mūsų per daug neįjauintų, bet, esu beveiktikras, jie nei vieno asmens nebūtų įžeidę, o gal ir Operos baliui būtų truputį daugiau padėję.

Ką ten bekalbėtum, o su Gaidelio Danos byla mes patekom beveik į tobulą "absurdo teatrą". Geri vyrai, pagiežos ar kitų nesimpatyrių žmogiškų jausmų pastūmėti, nepaiso dalyko

esmės, bando didžiųjų pastangų darbą nuversti nuo pamatų, sukelia dėl jo abejonas, o gal net į apšmeižti (tuo pačiu metu ragindami Gaidelį ir Santvarą dar metus palaukti, sici!). Aš drįstu samprotuoti, kad šitokia Operos baltaus "reklama" vargu yra naudinga ir garbinga.

Dėl savęs, sąmoningai į šią bylą patekusio, aš nesirengiu pirštų iki kraujo kramtyti. Man tik nuoširdžiai gaila komp. Jul. Gaidelio, to nepavargstantčio ir atkaklaus muzikos kūrėjo, tylaus ir kuklaus vyro, kuriam, kaip dabar pats gerai matau, aš nepajėgiau padėti. Gal net atvirkščiai: VI. R. propaganda įsakmiai parodė, kad mano pasisakymai Danai yra gerokai pakenkę.

Visi samprotavimai, kuriuos dėl Danos statymo esu Dirvoj paskelbęs, yra mano vieno darbo, Komp. Jul. Gaidelis nei prašė, nei norėjo, kad aš tą bylą keičiau viešumoje, nors retom susitikimų progom mačiau, kad reikalo aktualumą jis jautė, ne vieną kartą apie jį pakalbėjo, pasiguodė. Tad ir galutinė mano išvada, kurią esu spaudos žmonių įkalbėtas čia daryti, komp. Jul. Gaidelio visiškai nesaisto. O toji išvada, kaip esu iš vieno ir kito šono pajutęs, tegali būti trumpa: nereikia Danos statyti 1968 m., nereikia jos statyti 1969 m., nereikia net 1970 m. Nereikia! Nereikia!

Turiu tvirtą tikėjimą, kad Chicago Lietuvos Opera ir be to veikalo dar galės gyvuoti 5, 10 ar 15 metų. Šia proga jam puikiu ir idealizmo žemėsna dar neužkasusiam sambūriui mano bičiuliški linkėjimai: tegu skamba ir puoja grandiozinio baltaus stiklai, tegu ir L. v. Beethoveno Fidelio spektakliuose nelieka nei vieno tuščio suolo.

Iš anksto pranešdamas, kad nuo šiol tylėsiu kaip akmuo, savo kalbą apie komp. Jul. Gaidelio Daną baigiu, skaudžiai pajutęs savo žodžio bejėgiškumą...

MACHINISTS

THE
CLEVELAND
PNEUMATIC
Tool Co.3784 E. 78 St.
341-1700A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft ComponentsKELLER-
HYDROTELContouring and profiling
MachinesHORIZONTAL
BORING
MILLSTURRET
LATHESGAP TURRET
LATHESENGINE
LATHESMILLING
MACHINESRADIAL
DRILLSNUMERICAL
CONTROLLED
MACHINESGAUSITE, GERA VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUSInterviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

An Equal Opportunity Employer

PLANINGAS TAUPYMAS

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už

visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgimais terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1;

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

MENININKŲ TRAGIKA BALIUJE

Kaip nuo senovės sakoma, "lietuviškos kolonijos" Amerikoje keičiasi. Žinoma, išskyrus Chicagą. Tai neabejotina. Vienos auga, didėja, tirštėja; kitos - skystėja ir vysta. Vienos per dešimtmečius puikiai klesėjusios, vėliau lyg dulkėmis apsineša ir sutirpsta. Kitos naujose vietose susitelkia, nežinia kodėl ir magnetas šimtus ir tūkstančius naujų "kolonistų" sutraukia, subanguoja, suputoja ir, kaip mums įprasta, užverda kiurichais savo katiluose. Ak, būtų įdomu, kad mūsų kolonijų lietuvišką gyvenimą aprašytų ne tik reporteriai, bet kariai ir romanistai. Juk čia aruodai temų...

Man teko laimėti patekti į vietą, kur kūrėsi nauja lietuvių kolonija Amerikoje. Ne visai iš nieko, bet vis dėlto labai nauja. Kai prieš 18 metų čia atvykau, ieškodamas "ramybės ir laimės" pietinės Kalifornijos saulėje padangėje, aišku, radau daug saulės, bet nepataikiau nei į laimės, nei į ramybės uostą. Čia kepinosi jau kelios dešimtys tokių pat naujų "kolonistų" ir dar porą trejetą šimtų per antrąjį karą ar dar ir prieš pirmąjį pasaulinį karą čia įsikūrusių tautiečių. Jie buvo labai malonūs ir draugiški ir visus netrukus buvo galima pažinti asmeniškai, ligi "pirmojo vardo" imtinai.

Nespėjo prašvilpti du dešimtmečiai, ir šiandien visai kitaip. Dabar jau mažiausia trijų ketvirtadalių visų losangeliečių ir kitų kaliforniečių nebepažįstu, nes negalima, nes jų jau tūkstančiai, nes pagaliau, - dabar mes esam nebūtinai visi labai malonūs ir ieškančys draugysčių. Esam spygliuoti, ambicingi, nebelygūs, pavydūs, kraštutiniai individualistai. Jei kur veiklūs, tai nachališkai ligi šizofreniškos

briaunos - ir pasigėrėtinai karinki.

Vis labiau įsitikinu, kad psichinis lietuvis Amerikoje, kuris garbingai žūs kovodamas, bus losangelietis arba santamonikietis...

★

Santa Monika... Kadaise ramus, snūduriuojantis, apšiurusiom pakrantėm pamario miestelis su grūvančiais ar nebaigtais statyti laužais ir pasibaisėtinom cemento ar lentų tvorom, tinkamom tik hippies'ų taptuokams išsireikšti psichedelišku menu. Vargiai buvo vertas net Los Angeles priemiesčio vardo... O šiandien Šventos Monikos tu lengvai nebepaimsi. Žemės ir namai fantastiškai pabrango, viskas modernėja, didžiuliai pastatai, viešbučiai, apartamentų namai ir moteliai kasmet tirščiau nusėja pajūrio alėjas. Tai jau kažkas panašu į Pacifiko vasarvietės pradžių, kuri dar už šimto metų gal ir galutinai sukultūres.

Kaip lietuviui nemagės tokia vietelė? Prieš 18 metų čia tarsi rasdavau du pažįstamus namus: Bronės Starkienės ir jos šaukaus sūnaus Miltono Starkaus "Palangą" ir ką tik inkarą įmetusio Loyolos universiteto prof. K. Almino vilaitę vienuoliktose gatvėse. Tada turėjom įprotį dažniau važiuoti į Pacifiką pasimaudyti, ir smagu būdavo užsukti pas draugus. O dabar jau beveik pusę mūsų draugų susikraustė į Santą Moniką, manat kakti nuo Eagle Rock kalvų per toli ir net gandsis dalintis telefonu per brangiu.

Tad geriausia proga visus santamonikiečius iš karto sutikti ir pasikalbėti prie tinkamų vaišių dabar yra Santa Monikos Lietuvių Klubo rengiami metiniai baliiai, žinoma, vadinami jau "tradiciniais". Surodžiai gerą ir links-

mą balių, rodos, ne kažin koks istorinės reikšmės įvykis šiais laikais. Bet pas mus ir paliai turi būti ypatingi, ir tai yra rungtyniavimas: kas puošniau, kas iškilmingiau ir su įdomesne programa, kas toliau nueis nuo parapijinės salės?...

Rungtyniavimo, celių skaldymosi, o gal ir bacilų dauginimosi galia šioje Pacifiko kolonijoje labai ryški ir džiuginanti pažangos mėgėjus. Štai neseniai Dirvoje buvęs losangelietis, o dabar santabarbarietis mūsų draugelis K. Galifonas labai teisingai pastebėjo, kad savo dinamišku progresu ši kolonija išvystė sudvigubintą "kultūrinę veiklą".

Ir tikrai. Per metus ruošiamos dvi Lietuvių Dienos. Dune dideli sambūriai įsigijo du nedidelius tautinius namus, kur per mažą vietos suruošti tikrai puošnius balius. Dvi teatro grupės lošia nepabaigtą dramą. Greit turbūt atsiras ir dvi "operos", o ko gero ir dvi parapijos. Dvi šeštadienines lietuviškos mokyklėlės. Dabar gali groti jau du lietuvių orkestrai: senasis M. Krafto su Babelio muzikantais, išmokytais visų lietuviškų polkų, ir Giedrės Gudauskienės Baltijos vėjų orkestras, kurio vėjuoti muzikantai tokio amžiaus, kad be globėjų dar neturi teisės vėlai vakare vaikščioti gatvėse ir kuriems prie baro niekas neduotų netalaus... ir tt.

★

Šis pozityvus celių skaldymas prasidėjo daugiausia vis su Šventos Monikos lietuvių kolonijos išaugimu. Kągi, čia daug diplomuotų publikos, ir ji inteligentiška jau vien dėl to, kad nepriklauso biednuomenei, nes vieno antro turtas sėkmingai stiepiasi į pirmąjį milijoną. Tamsesniu debesiu buvo gal tik tas santamonikiečių dinamizmo prasišėrimas, kad šiais metais jie buvo užsimoję paimti į savo rankas net Los Angeles lietuvių išteigtą ir santaupom išmaitintą bankelį. Ir vos vos prieš jų šturmą buvo atsilaukiyta. Ir būtų jie laimėję, tik, kaip įprasta jaunuoliams, stigo diplomatijos ir teisių pažinimo.

Bet neginčytina, kad jie buvo pirmieji suruošti poniškesnius balius pirmaeilii viešbučių salėse, numojant ranka į parapijinius horizontus. Aišku, ta garbė ir malonumas kaštuoja, stambūs pinigai išsimėto, nebe kas atlieka savo namų fondam, - bet pažanga taip užkrečianti, jog jį dabar pasekė ir mūsų kunigaikštienės birutietės. Už

Baliaus programos išpildytojai: muzikė G. Gudauskienė, aktorė Z. Kevalaitytė ir solistas V. Šaras. L. Kanto nuotrauka

tat tikslai abiejų kilnūs: kunigaikštienės paketais maitina ke- liolika Sibiro tremtinių, o Santa Monikos Lietuvių Klubas remia savo šeštadieninę lietuvių mokyklą su trisdešimčia mokinių. Ir šio rudens jų balius Miramar Satelito salėje (puikūs pavadinimai!) sutraukė per pusketvirtą šimto tautiečių pamaišytų inžinierių draugais amerikiečiais ir keliais atstovais iš miesto valdžios sluoksnių. Gi ryšiai su miesto valdžia naujingi: mūsų mokykla gauna nemokamas geras patalpas miesto mokykloje.

★

Spalio septintosios vakarėčia ir šokom atsakančiais ir vaishinomės maždaug pusėtinai. Ir balius programą turėjom geresnę, negu policiniai numeriai. Ją pradėjo veikliausieji Klubu vadai pirmininkas A. Markevičius ir vicepirmininkas J.A. Gričius ("australis" ir "kanadietis"), o toliau ją vedė autentiška santamonikietė Audronė Alminaitė.

Kaip ir daugumas svečių, viskuo buvau patenkintas ir per barzdą varvėjo, ir jeigu išgyvenau kiek skausmų, tai irgi ty pačių, kaip daugumas. Prisiminiau pernykštį balių toje pat vietoje ir jo programą, kuri dėl savo ilgumo ir perkrovimo buvo išbarta net New Yorko laikraštiniukų. Bet pernykštė programa bent turėjo rimtą tautinį ir visuomeninį tikslą - atžymėti labiau nusipelnusius jaunosios kartos atstovus. O šiemet ji susidėjo tik iš "gryno meno", bet menininkus ir svečius privarogino dar labiau. Per paskutinį pusvalandį scena jau nebekontroliavo svečių, kurie ėmė šnibždėti, užti, taurelėm skambinti, aiškiai ignoruodami tyrą meną. Ir tai man atrodė labai tra-

giška, kaip lygiai ir prie to paties stalo sėdinčiam Santa Monikos kausilmanui su žmona, nesuprantantiems mūsų poezijos ir man nebesusikubant jiems išverstai deklamacijų stansas. Ta silpnos ar vidutinės kokybės per ilgų ir todėl žiauriai varginančių programų epidemija parengimuose ir dabar jau baliuose darosi skaudi problema, šaukte šaukianti reformų. Atrodo, kad ji ta pati nuo Pacifiko ligi Atlanto. Tai visai nereiškia, kad lietuvių nebeorėtų prakalbų ir menų klausyti, bet vis dėlto reikia turėti sąskaitas ir just, kur kam tinkama vieta ir laikas.

Štai mūsų solistas tenoras V. Šaras, gražaus ir palavinto belcanto savininkas, užiančio balius estradoje pradeda koncertą Puccini operų arijomis... Artijos labai gražios, žinomos, bet tokioje atmosferoje jas dainuoti - reiškia jas žudyti ir žudyti. Solistas išdidžiai mikrofoną nukėlė nuo estrados, - reiškia stiprintuvą galingam balsui nereikalingas. O tai buvo klaida, nes toliau sėdintieji vos begirdėjo. Antra vertus, dainuoti arijas per mikrofoną nelabai derėtų, tad išvada: žmonėms, susirinkusiems linksmai palatravoti, nereikia dainuoti Toscos arijos.

★

Daug jautresnis dalykas su viešnia iš Chicagos, aktore Z. Kevalaityte-Visockiene, kuri dviem išstojimais, kaip svečiui iš tolimos dera, užėmė daugiau nei du trečdaliu visos programos.

Aktorė su gabumais, deklamuoti gali ir moka, tai neneigti. Bet sunku žinoti, ar girdėjom ją geriausioje formoje, nes ji, stengdamasi priversti publiką klausytis, forsavo balsą ir

ritmus, vienodai kapodama ir kankindamasi ir vistic mūsų kentėjimų nesumažinanti. Jos repertuare iš tikrųjų tik vienas dalykas buvo maždaug tinkamas balius nuotakai - eiliuotąs fejtonas apie kelioną iš Chicagos į Los Angeles, o visa kita pedagogika ir tautinio auklėjimosi programa - skaudus nesusipratimas. Tai geri dalykai, bet tam geresnė vieta būtų atskiras poezijos recitalis sutinkama publika ramioje salėje, kur būtų jauku ir prasminga išgirsti kūrybiškai perteikiamas ir ilgas poetas, kaip Eglė Žalčių karalienė ar Maironio Raseinių Magdė.

Bet čia, kur susirinko jauni inžinieriai su senais biznieriariais ir daktarais, suapartamentų savininkais ir išsipuošusiais proletarais, kurie sudamomatė ne tiek mokyklėms paremti, kiek pasiūkti ir pašildykauti, - na, kaip tu, žmogau, juos specialiai tokį vakarą priversi girdžiotis poemomis?

Ne vienam iš mūsų labai liūdna ir gaila, kad taip žemai smuko ar peraukštai iškilo mūsų bendruomenės balių nuotaiškos, bet iš tikrųjų tokios yra "pragaro prošaustės". Ta pusketvirtą šimto "rinktinė publika" (kaip su pasipiktinimu tokį išsireikšimą vadina draugas Develkis) čia už vakariene, muziką ir gėrimus amerikiečių viešbučiui sunėšė maždaug 5,000 dolerių, neskaitant švelniosios lyties naujų tualetų, kurie sąsąkaitybą gal padvigubintų. Ir tada jau nėra jokios vilties sujudinti poemom damas su ilgom klasikinėm sukniom, kelias žalių karalienes su mini-mini-mini skirts ar ir tą Raseinių Magdę, kuri į Šventos Monikos ba-

(Nukelta į 5 psl.)

Jaunųjų stalas baliuje.

L. Kanto nuotrauka

Vyt. Alantas

UGLY LITHUANIAN

Dirvos konkurso premijuota novelė

(10)

— Per vėlai! — jis murmtelėjo neatsigręždamas.
— Per vėlai? Ką tu kalbi? Kodėl per vėlai? Kas atsitiko? ...

Tuo metu atsitarė šalutinio kambarėlio, matyt, miegamojo durys ir ant slenkščio atsistojo jauna moteris. Kunigunda žiūrėjo į ją, lyg į regėjimą iš kito pasaulio. Ji tuojau suprato, kad moteris ne lietuvi, nes tokių degutiškai juodų plaukų bei antakių ir tokios gelsvos veido spalvos ji niekad nebuvo mačiusi lietuvių tarpe. Ji mo-vėjo plonomis, siauromis tik iki kelių aptemptomis kelnėmis, ir ant jos blauzdų juodavo tokie pat tamsūs plaukeliai, kaip ir antakiuose. Jos be rankovių, atsilapojusi palaidinukė neuždengė net ir juosmens, ir ji nė kiek nesivaržydama rodė giliai į pilvą įsivijusią savo bambą. Nežiūrint viso susijaudinimo, sąmyšio ir pasipiktinimo Kunigundai kažkaip nenoromis dingtelėjo galvon klausimas, kaip Viktorui nesubado krūtinės tos kutvilos be galo smailios, kietos, priešakin išsokusios krūtys, panašios į du aštriomis viršūnėmis kūgius? Ji pati buvo mažutė, liesa, kaulėta skretena, ir jos mažose, juodose, giliai įsprausose į gelsvą veidą akyse žybjiojo nedraugiškos, sklindinos pašaipos ir neapykantos lipešnelės.

— Ji portorikietė, susipažinkite, — Viktoras šypso-damas žiūrėjo į pusnuogę merginą.

Kunigundai per galvą skriejo tūkstančiai minčių ir plakė smarkiai širdis nuo kruvino įžeidimo, bet visame tame sąmyšyje jai skaudino galvą ypačiai vienas klausimas: kaip jis galėjo išmainyti ją, padorią, išsilavinusią

merginą ant tos gelsvaodės skretenos?

Su ta mintimi ji bėgte išbėgo iš kambario ir beveik griūte nugriuvo laiptais žemyn. Mašinoje atrėmusi galvą tėvui į petį Kunigunda prapliupo tokiomis ašaromis, kokiomis dar niekad nebuvo verkusi savo gyvenime. Tėvas be žodžių suprato, kad su Viktoru viskas baigta. Vairuodamas mašiną jis sau vienas murmėjo:

— Dergštas. Išgama! Klastūnas! Snarglaizla! Nevalė! Akušeris ...

Skudžiau įžeidžiančio plūstažodžio jis neatsiminė ir pats dar nebuvo sugalvojęs.

7.

Sereikienė jautėsi padėties viešpatė. Karolio su Dana sužadėtuves nutrauktos. Kunigundos ir Viktoro ryšiai išardyti! Dabar tik reikėjo lūkerėti, kol dūmai išsisklaidys ir tada iškirstame skynime bus galima sodinti naują medį, aišku, pagal jos planą.

Betgi ant jos laurų vis dėlto ėmė gulti dulkės. Tiesa, tos dulkės Sereikienės akys buvo gal ir nelabai reikšmingos, gal į jas ir visai nevertėjo kreipti dėmesio, bet vis dėlto jų buvo. Pikčiausia gi buvo tai, kad ji nežinojo kaip į jas žiūrėti: teigiamai ar neigiamai.

Juk būtų buvę visai gyvenimiška ir nuoseklu, kad mergina, praradusi savo mylimąjį, taptų nelaiminga, jautųsi nuklausta ir pažeminta, gal turėtų sunykti kūniškai ir pasimesti dvasiškai, tačiau kažkas priešinga atsitiko su Kunigunda Motina laukė, kad po išsiskyrimo su Viktoru, į apsilaisvę, nebekreips dėmesio nei į savo apdarą nei į išvaizdą, žodžiu, kad bent kuriam laikui ji virs kažkokia neraliuota sangriūva, bet motinos lūkesčiai visai nepasiteisino: niekad jos duktė tiek nesirūpino savimi ir nesistengė būti tokia tvarkinga ir net elegantiška, kaip kad po persiskyrimo su Viktoru. Ir kad ji būtų bent perpus burnos pasiskundusi motinai, kad ji nelaiminga, — Sereikienė buvo iš anksto pasiruošusi plačiai atverti savo užjaučiantį motinišką glėbį dukteriai — bet ir šiuo atveju Kunigunda jokios pagalbos ir užuojautos iš motinos neprašė, atvirkščiai, ji dėjos esanti patenkinta ir nerū-

pestinga, lyg nieko nebūtų atsitikę. Sereikienei tai buvo mįslė, kurią ji galavosi vienaip ar kitaip įspėti ir galų gale nusprendė, kad Kunigunda, turbūt, to berno taip jau labai nemylėjo ir vis pakartotinai sveikino save, kad pakišo jiems koją. Duktė turėjo būti jai už tai dėkinga, nes kas gi matė tokią niekšybę, kad bernas, net nespėjęs nusigręžti nuo vienos merginos, tuojau susidėtų su kita ...

Nors Kunigunda dėjos lyg niekur nieko, bet Sereikienei kėlė nerimą dukters sausos, lyg sustiklėjusios akys ir užsikirtęs, visada nuo jos į šalį nukreiptas žvilgsnis. Ji jautė, kad duktė jos vengia ir gėdinasi pažvelgti atvirai į akis. Betgi ir tą dalyką Sereikienei išsiaiškino ta prasme, kad duktė įtemptai studijuoja rengdamasi paskutiniams egzaminams ir kad tuo būdu jos uždaramas ir nusvetimėjimas esąs jos įtempto darbo ir nemigo naktių paseka. Vėlgi Sereikiene neramino ir tai, kad Kunigunda grįždavo iš mokyklos labai vėlai, netgi dar vėliau kaip pirma, bet kai jai duktė paaiškino, kad ji dirbanti universiteto bibliotekoje, motina apsiramino.

Seveikienė ėmė dažnai skambinti Kranauskieni tei-raudamasi kaip sekasi kariuomenėje jos sūnui ir aplamai visai stengdamasi jai įsisteikti ir jai buvo keista ir nesu-prantama, kad Karolio motina į jos pastangas atsaky-davo gan santūriai ir net šaltai. Kartą ji pasisiūlė ją aplankyti, bet Kranauskienė šaltai atsakė, kad ji netu-rinti laiko ... Sereikiene pasijuto labai nejaukiai.

Bet Sereikienei buvo kur kas didesnis smūgis, kai jai paskambino Gluosnienė ir pranešė, kas Karolis staiga grįžęs atostogų ir vedęs Daną.

— Vedė! — ne savo balsu riktelėjo Sereikiene, lyg kad būtų gavusi smūgį į veidą.

— Taigi, kad vedė, susitaikė ir vedė. Teisybė sakant, ir aš būsiu pridėjusi ranką prie to veikalo išnarpijojimo. Juk iš tavęs pirmos aš išgirdau, kad Dana lakstanti su negrais. Atsimeni, tu man davei suprasti, kad tuos gan-dus išgirdusi iš labai rimtų šaltinių. Aš tuojau sumečiau, kad tie rimti šaltiniai bus ne kas kitas kaip tavo Kuni-gunda ...

(Bus daugiau)

JAUNOJI KARTA

KOKIE MŪSŲ UŽDAVINIAI?

Fil. Rimo Staniūno paskaitos, skaitytos Korpi Neo-Lithuania suvažiavime, pagrindiniai bruožai.

Lietuviškoji kultūrinė veikla, lietuviškosios inteligentijos ugdymas ir lietuviybės populiarinimas tarptautinėje plotmėje yra darbo sritys, kurios persiima mūsų Korporacijai. Tačiau ir visos kitos lietuviškos sritys turi būti patriotinės dvasios, lietuvių meilės lietuviui ir atsidavimas tėvynei ir tautai, kaip mūsų dvasinio ryžto skatintojai ir ugdytojai. Korporantiškos vėni kitiems ištikimybės dvasioje gyvenime tėvynės prisikėlimo viltimi ir su Pro Patria darbu pelnykime sau linkėjimą... "Vivat, crescat, floreat in eternum".

Nėra reikalo daug aiškinti, kad priaugančios kartos ir jaunimo išlaikymas lietuviybei ir jo išmokslinimas, jaunų žmonių profesinis ir intelektualinis pasiruošimas gyvenimui yra kapitalas, iš kurio gyvens Lietuvos ateitis. Tačiau ne tik valstybė ir tauta užsitikrina ateitį papildydama ir atnaujindama savo kūrybingąsias jėgas. Norint gyventi, reikia atsinaujinti visur, kur galima apeiti gamtos dėsnius. Kiekvienas visuomeninis junginys juk nėra pajungtas gamtos įstatymams. Todėl ir Korporacijos ateitis, jei ji nori

gyventi, glūdi pastangoje papildyti savo eiles gyvenimą ateinančių jaunų akademikų gretomis. Aktyviai naujos lietuvių inteligentijos paruošimo pastangose, sustiprinsime savo siekimo tikslą. Jei mes savo idėjas laikome pozityvomis ir patriotiškoms, privalome visomis pastangomis rūpintis, kad

Rimas Stanina

jos liktų ne vien popieriuje, bet galimai didesniu skaičiumi būtų surašytos lietuvių širdyse.

Atsakykime mažavertybės komplekso ir tikėjimo, kad mūsų Korporacija ir jos dėka išauginta inteligentija yra lygiai tokia pat gera, kaip ir kitose organizacijose ugdyta. Bendrinis lietuviškosios inteligentijos ugdymo tikslas yra visiškai suderinamas su mūsų Korporacijos gyvavimo interesais.

Remkime lietuviškosios inteligentijos ugdymą, remkime lietuvių kultūros puoselėjimą visom jėgom, tačiau neužmirškime, kad lietuviškoji istorija tinkamai mūsų Korporacijos egzistenciją įvertins tik tada, jei neolituanai pajęs įrodyti tas pastangas kurių dėka lietuviškosios inteligentijos kadrai per mūsų Korporaciją pasipildė emigracijoje.

Prasmingas tautinio solidarumo veiklos turinys bus galimas pasiekti tik tada, kai bus atsieltas aukštas mūsų visuomenės subrendimo laipsnis. Todėl laisvė, teisingumas ir solidarumas, kurie sudaro abipusę pareigą, yra taip pat mūsų užsibrėžto tikslo pagrindų dalis. Mes turime ir toliau tą pačią tautinio atsparumo dvasią kartu su tėvynėje ir toli nuo jos ribų esančiais broliais kovoti už žmogaus vertę, žmogaus gyvenimą laisvoje tėvynėje ir visame pasaulyje.

Korporacija, gyvenanti Lietuvos laisvės troškimo dvasia, yra tas laidas ir pagrindas, kuriuo remiasi mūsų siekiamoji tikslo prasmė. Tas yra laikoma aukščiausiu įstatymu kai liečiam tautinį klausimą. Lietuviškoji sąžinė savo ateities veiklos pagrindas deda tautinio išlikimo idealą, pakartotinai deklaruoja savo pasiryžimą laisvame pasaulyje ir liudija jos žmonių nepalaužiamą norą

atgauti savo tautos laisvę ir nepriklausomybę... Šito tikslo Korporacija niekada neturėtų pamiršti. Dėl jo privalome visi vieningai ir visomis jėgomis dirbti. Lietuvos atstatymo reikalas tegu būna giliai ir nepamirštamai išsaknyjęs mūsų širdyse.

Būdami akademikai išeivijoje galime daug pasitarnauti savo tėvų šaliai, savo krašto gerovei. Tęskime išeivijoje praieityje vykdytuosius Korpi Neo-Lithuania tautinius darbus. Aukokime savo jėgas išeivijos visuomenei, kad išsilaikytumėm gerais lietuviu ir sugebėtumėm lietuvišką dvasią perduoti ateinančioms kartoms. Ugdydami savyje tvirtą tautinį lietuviybės jausmą, būsim visiemspavyzdžiu. Korporacija ugde ir ugdydys individualias asmenybes ir tautos intelektualinį bei kultūrinį lobyną. Jaunatviškas idealizmas, spontaniškas veržimasis -- yra akstinas mūsų darbų korporacijoje ir visuose lietuviškuose laukuose. Kas turi idealą, siekimą ko nors aukštesnio, vertingesnio, tas ir pats tampa kilnesne asmenybe. Žmogus, norėdamas būti vertingas, išsiskiria savyje užtenkamai entuziazmo dirbti ir siekti savo užsibrėžtų tikslų.

Korpi Neo-Lithuania yra vieninga brolija, surišta duota priesaika prie korporacijos vėliavos. Mus jungia tradicijos ir pagrindinis Korpi įstatymas -- Tėvynės Gerovė -- o taip pat Korpi šūkis - Pro Patria; jos tikslas -- lietuvių tautos laisvė, garbė ir gerovė. Vadovaudamiesi krikščioniškos dorovės dėsniais ir lietuvių tautos idealais turime kurti tautinę lietuvių kultūrą, sąmoninti ir ugdyti lietuvišką atsparumą ir drausmingumą... Visa tai mus suvedė į vieną šeimą, uždedančią kiekvienam tam tikras pareigas. Mes grindžiame savo pasaulėžiūrą kilnia idėja, mes santykiujame tarpusavyje gražiomis formomis. Tos formos bei tradicijos ir riša mus į vieną Korporaciją.

Korporacija nekeičia pagrindinių principų bei siekimų, bet jai veikiant įvairiose sąlygose, jos forma bei veiklos metodai savaime keičiasi. Ir tai yra natūralu, nes Neo-Lithuania yra gyva vis dar tebeauganti, tai ji ir turi prisiderinti prie kai kurių gyvenimo sąlygų.

Neo-Lithuania nesiskirsto savo narių pagal konfesijas, tik kreipia dėmesį į meilę ir pareigą savo tautai, rūpinasi tautos laisve ir gerove, kovoja už lietuviškumą, savo kalbą, lietuvišką šeimą ir stengiasi išugdyti pilnutes asmenybes su aukštu intelektu ir kūrybine potencialia. Stengiasi išugdyti asmenis, kurie galėtų pasireikšti ne tik savo, bet ir kitų tautų tarpe.

Korporacija Neo-Lithuania visada yra pasiryžusi tvirtai stovėti savo tautinių interesų sągyboje. Tebūnie tai kultūringo veikimo kelias, vedamas mūsų šūkiu: "Patria est suprema lex!"

Pašnekesio metu neolituanų stovykloje...

Karalaitienė, Matutienė, Vilutienė, Čekienė korporančių pašnekesy.

Kuo galiu būti naudinga lietuviybei

VIKTORIJA KAŠUBAITĖ

radarbiavimo trūkumas ir prisideda prie žmonių maištavimų?

Skautai augina savo narius trejopoj ideologijoj: tarnauti Dievui, Tėvynei ir Artimui. Skautų eilėse, vaikas bando suprasti savo vietą pasaulyje kaip Dievo vaikas, lietuvis, ir brolis ar sesė kitam skautui-skau-

teit. Skautų ideologijoje tarnyba Dievui pareigoja skautę, pagal jos religijos supratimą, garbinti savo Kūrėją ir pildyti Jo įsakymus. Tie įsakymai duoda pagrindą visam žmogaus gyvenimui, nes nusako, kas yra gera ir kas bloga. Tarnauti Tėvynei reiškia ją mylėti ir gerbti. Vienas didžiausių Tėvynės meilės įrodymų yra noras būti savo tautos nariu, branginant tautos kultūrą, kalbą, papročius, literatūrą, muziką, ir t.t.

O tarnauti artimui teikia skautei dvasinio pasitenkinimo per jos kasdieninį gerą darbą. Skautų organizacija

dar stiprina savo narius per savo įstatus, kurie labai panašūs į 10 Dievo įsakymų. Pav.: "Skautė tiesi ir laikosi savo žodžio", "Skautė paklusni savo tėvams ir vyresniesiems".

Skautija formuoja vaikus moraliniai ir fiziniai per savo stovyklinius pionieriškus darbus ir užsiėmimus miesto gyvenime.

Vaikui, dabar paaugusiam, reikia kitos veiklos. Žaidimai pasibaigę ir paauglys mato daugiau pasaulio problemų. Jam kyla klausimų dėl įvairių gyvenime nusistovėjusių normų. Dabar jam tikrai reikia ryšių su savo amžiaus žmonėmis, kad jie kartu galėtų spręsti bendrus klausimus, viens kitam pagelbėti individualiose problemose.

Studentas dažnai yra supamas skirtingų idėjų, ir jam teikiama žinių. Jo pasaulėžiūra keičiasi, ir jo intelektualinis išsilavinimas daro įtaką kitiems.

JAV universitetai turi savo "fraternities", kurios savo tiksluose turėdamos profesinio prado, kultūriniais suėjimais ir linksmesnio bendravimo rėmuose siekia tarpusavy draugiškumo, kuris juos riša ir tolimesniam jų gyvenimui. Panašios organizacijos jau nuo seno laikosi visuose kraštuose, nes studentiška dvasia pilniau reiskiasi tik organizuoto junginio formoje.

Tautinės organizacijos, turėdamos tautos idėją, daug stipriau jungia visus tautos žmones ir sulėtina jų asimiliaciją. Tautinės organizacijos tikslas pirmiausia yra žmogų supažindinti su jo asmenybe ir kilme. Kiekviena kultūra yra pasauliui vertinga, ir žmogui yra pareiga ir garbė žinoti savo tautą.

(Nukelta į 6 psl.)

Neo-Lithuania stovykloje klausantis paskaitų. Sėdi iš kairės: Vita Aleksandr Onaitė, Regina Česaitė, Zita Cicėnienė, Liucija Virpšaitė, Angelė Košubienė, Mažeikienė, Naktienė.

Korporantės paskaitos metu...

Kuo galiu būti naudinga lietuvybei

(Atkelta iš 5 psl.)

tos istoriją ir tautines ypatybes. Mums dar neužtenka dirbti savo uždarame ratelyje, bet reikia su lietuvybės problemomis ir siekais supažindinti ir kitus. Viena mano amerikietė draugė niekaip nesuprato, kodėl tie lietuviai taip užsispyrę laikosi savo tautybės, bet kai pamatė keletą tautinių šokių, išgirdo dainų, pažiūrėjo į liaudies meną ir atsilankė į keletą balių, jos nuomonė pasikeitė ir ji man pasisakė, kad jai gaila nebūti lietuve.

Kaip šeima yra bendruomenės pagrindas, taip tauta yra pasaulio gyvenimo pagrindas. Mes, jaunuoliai, savo gimimo lietuviškoje šeimoje faktiškai pat gimėme ir lietuvių tautai. Ta šeima mus mokė, auklėjo ir išaugino. Mes esame kas mūsų tėvai yra. Taip, šalia šeimos, mūsų augimą formavo ir tauta. Lietuvių kalba šeimoje nėra vienintelis tautiškumo pažymys -- tautiškumas yra daugiau negu kalba. Mes nuo mažens lankėm liuanistines mokyklas, šokom tautinius šokius, dainavom liaudies dainas ir gal gavom net dovanų iš pavergtosios Lietuvos. Girdėjom pasakas apie tą mūsų protėvių žemę. Supratom vėl nuo mažens, kad esame kitokie vaikai, kaip tas Jimmy ar Susie, kurie gyvena netoli. Mūsų vardai kitokie -- Nijolė, Gražina, Birutė, Kęstutis, Gediminas; ir gal mes kentėjom nuo vaikų pasijuokimų. Bet kiekvienas vardas turi savo istoriją -- ar gėlės pavadinimas, ar kokio kunigaikščio, ir mes vaikai dar pasijautėm kiek pilnesni kaip mūsų draugai.

Korp! Neo-Lithuania siekia išlaikyti šią kultūrinę pagrindą savo bendruomeninėje veikloje ir asmeniškai santykiuose. Korporacijon iš toti vienintelis religinis reikalavimas tai, kad įstojojantis būtų krikščioniu. Šitas religinis punktas skiria Korp! Neo-Lithuania nuo kai kurių kitų studentiškoji organizacijų, į kurias stojantieji turi priklausyti kuriai specifinei religijai. Korp! Neo-Lithuania narį pasirenka tarnybą tėvynei pirmiausioji vietoj, ir šitas tikslas, pasiryžimas atsispindi korporacijos šūkyje Pro Patria. Išeivijoje šitas tikslas gal net ir svarbesnis kaip Lietuvoj, kad ji suartintų vienos tautos žmones ir sulėtintų jų

asimiliaciją svetimame krašte.

Mes planuojam savo ateitį taikos laiku, niekad nepagalvodami, kad karas sugriautų mūsų visus planus ir išbarstytų mus per visą pasaulį. Gal mums dabar nusibosta tų tėvų kalbos apie senus, gerus laikus; o gal mus dabar erzina tie asaroti prisiminimai apie bėgimo laikotarpį. Bet mums tik reikia pagalvoti, kas su mumis galėtų atsitikti, kaip mes būtumėm paveikti ir kaip mes kitam krašte jaustumėsi jei būtume išvairtyti iš savo namų. Amerika yra mūsų gimti namai ir mes galim įsivaizduoti, kaip mes jos pasiilgtumėm -- galim ir užjausti mūsų tėvus, kurie paliko savo protėvių žemę -- savo kultūrinės kilmės šaltinį.

Korp! Neo-Lithuania įstatai šitą visą suprantą ir pastebi, ir savo vidaus statuto bendrojoje dalyje aiškiai išvardina savo tikslus:

- akingai reikiassi kovoje dėl Lietuvos nepriklausomybės,
- kelia lietuvių studento tautinį sąmoningumą,
- puoselėja meilę savo gimtajai kalbai, gilina ištikimybę tėvynei Lietuvai, saugo bei plečia lietuvių tautos kultūrinės vertybes,
- ugdo korporantų bendrinį bei profesinį išsilavinimą, kad priaugančioji inteligentija būtų pajėgi reikštis išeivijos ir prisikelsiančios laisvos Lietuvos politiniame, kultūriniame, socialiniame bei ūkiniame gyvenime.

Be to, korporacijos spalvos reiškia jaunystę, viltį, pastovumą, jėgą ir pasiukojimą. Tai mums visiems garbė ir tautinė pareiga siekti šių gražių tikslų, ugdant savyje gerą, kilnų lietuvių ir žmogų.

Tęsiant Kauno universitete įsteigtos Korp! Neo-Lithuania tradicijas, mūsų svarbiausias tikslas yra tautiškumą išlaikyti, ir kuo ilgiau išlikti lietuviams.

Tokiomis mintimis vadovaudamasi ir siekdama eiti mano tėvų pramintais takais, aš nutariau būti Korp! Neo-Lithuania nare ir bent mažu savo įnašu jos veikloje prisidėti prie jos stiprinimo.

(Paskaita, skaityta Korp! Neo-Lithuania stovykloje).

KULTŪRINIAI ŽIDINIAI EUROPOJE (4)

VASARIO 16 GIMNAZIOJE

Emilija Čekienė

Vasario 16 gimnazijoje mokosi mūsų lietuviškoji atžala, mūsų tautos ateitis, o jos išlaikymu rūpinasi, tikriausiai sakant, turėtų rūpintis ne vien gimnazijos administracija, jos vadovybė, bet viso laisvojo pasaulio lietuviai. Ir ne vien JAV-se gyvenantieji, bet ir kitose kontinentuose, kur tik yra geriau išsikūrusių mūsų tautiečių.

Tačiau liūdna, kad vyresniajai kartai palengva iš gyvenimo traukiantis, jaunoji karta neužima jų vietų gimnazijos rėmėjų būreliuose, nors jie daug tvirčiau išsikūrę už savo tėvus, o tėvai po 1 dolerį mėnesiui pradėjo mokėti dar tada, kada tas doleris buvo pats savaimė aukštesniam kurse, o jų ir uždarbis buvo menkas ir patiems reikėjo kurtis.

Be lietuvių, Vokietijoje iš svetimų tautybių dar veikia latvių ir vengrų gimnazijos, kas rodo, kaip didelio ryžto ir pastangų reikia tuos tautinius kultūrinius židinius išlaikyti svetimose šalyse.

Šiuo metu gimnazijoje du trečdaliai mokinių kalba puikiai lietuviškai. Tai džiuginantis reiškinys, o tarp jų ir kiti greit išmoka taisyklingai kalbėti.

Kai nei viena šeima nebaigia kurtis, taisyti, gerinti namą bei vidaus įrengimus, taip ir ši didžiulė gimnazijos šeima. Šiuo metu labai trūksta pagrindinio remonto bendrabučiu, o visi kiti trūkumai yra tik smulkmenos, pav., likusių senų suolų ir stalių klasėse pakeitimas naujais, patefono ir plokštelių įsigijimas, ku-

riuos iki šiol gimnazija naudoja kun. J. Dėdino nuosavybę. Jo mažame kambarėlyje randasi ir foto laboratorija gimnazijos reikams, rekordavimo aparatūra, jodidelė nuosava biblioteka. Tai įvairių talentų žmogus ir juos visus auksa gimnazijai. Jis tikras, nuoširdus ir mokinių mylimas draugas, berniukų laisvalaikio tvarkytojas.

Ne mažų išlaidų pareikalautų gimnazijos parke esančios kūdros pavertimas maudymosi baseinu. Amerikoje tai ne vadintum prabanga, bet tenai retas dalykas, nors tikrumoj neprabangišką -- jaunimui sportas ir sveikata.

Bendrabučiai turėtų įsigyti vienodas lovų antklodes dienos metu uždengti lovoms. JAV-se tai pigi prekė ir moterų organizacijos lengvai galėtų nupirkti ir per Balfo paaukoti idant būtų mažiau vargo siųsti pataloms. Tiktų ir padėvotos vienodos dviem ar trim lovoms. Kambariams tai suteiktų daug jaukumo ir kartu lavintų jaunimo estetinį skonį. Keletas mergaičių kambarių jau yra taip sutvarkyti dėka dr. E. Armanienės, Balfo vicepirmininkės, kada ji ten besilankydamą tą lengvai pašalinamą trūkumą pastebėjo ir grįžusi suorganizavo moteris. Dabar mokiniai daugumoj lovas klotė savo atsivežtomis antklodėmis, todėl ir labai įvairiomis. Neabejotina, kad JAV lietuviškos mokyklos tokią auką mielai padarys, tik reikėtų, kad bendrabučio vedėjai savo pageidavimus pareikštų, kokių ir kiek

“What are you going to do about crime in Cleveland?”

On Nov. 7 you can do something
Vote for SETH TAFT!

Seth Taft knows Cleveland's major problems... an unresponsive city hall, crime, deteriorating neighborhoods, and unemployment. Vote for Seth Taft -- if he wins... Cleveland wins.

Evelyn Schrenk, Sec'y, 18700 Parkmoot, Cleveland, Ohio 44135.

dar pageidautina.

Aplamai, Vasario 16 gimnazija yra laisvojo pasaulio lietuvių pasididžiavimas, įrodymas mūsų tautinio atsparumo, stiprinimas rezistencinės dvasios prieš Lietuvos okupantą, juk daugiausia moksleiviai ir studentai buvo pirmieji 1-jo karo savanoriai ir didžioji dalis mokslą einančio jaunimo kovojo su dabartiniu tėvynės pavergėju partizanais miškuose.

Kai šeima darosi nebepajėgi svetimuose kraštuose savo vaikams perduoti tą tautinio priklausumo jausmą, tai daug lengviau gali atlikti lietuviška mokykla, ypač ten pat, grynai savo tautinėje aplinkoje gyvenant ir dirbant.

Labai būtų naudinga gimnazija susidomėti JAV lietuviams tėvams. Keletą metų gimnazijoje ir lietuviškam bendrabutyje pagyvenęs jaunuolis tikrai nebeužmiršęs. Tas bendras lietuviškas rūpestis, bendri siekimai juos visus jungia į vieną bendrą didžiulę šeimą, skirtingo amžiaus, įvairaus mokslo laipsnių, kurie viens kitam padeda žaidimuose ir pamokų ruošime, kartu aptaria tos šeimos problemas, nesekmes, kartu džiaugiasi šeimos narių laimėjimais.

Vasario 16 gimnazija yra tartum jūros švėturys, kuris aukštai iš-

keltu bokštu rodo tautinį kelią atplaukiantiems laivams. Rodo kelią nuo komunizmo, nuo mūsų tautos naikintojo bolševizmo po platų pasaulį pasklidusiems jauniems lietuviukams, rodo tiesų lietuvišką kelią, kad jie nenuklystų svetimais viliojančiais siaurais takeliais.

Šios lietuviškos tvirtovės stiprumas nepareina nuo jos tvirtų, naujai pastatytų akmenų pamatų, bet nuo viso laisvojo pasaulio lietuvių dėmesio, pastangų, aukos ir lietuviškos dvasios stiprumo tų, kurie čia dirba, moko ir mokosi, kurie atsidavę auklėja lietuvių tautos vaikus. Tai mokytojai, kurie visais laikais buvo ir tebėra pagrindiniai lietuvių palaikytojai, didžiausi priešai tautos pavergėjams ir didžiausia tautos prisikėlimo viltis. Todėl visa lietuvių išeivija trokšta ir tiki kad mokytojų, mokinių ir visų darbuotojų tolimo ryžto ir pasiaukojimo dėka šis lietuvių bėstingumo židinys -- Vasario 16 gimnazija nekuomet neužges ir mūsų balsas vis galingiau skambės svetimuose kraštuose, skelbdamas mūsų ir mūsų tėvų gimtosios žemės skundą, reikalaujamas jai teises į laisvę ir nepriklausomybę.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribovskas
Executive Secretary

4³/₄%
ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%
ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

PRAŠOME ATSILIEPTI

D.L.K. "Birutės" Draugijos Clevelando skyriaus valdyba, siekdama organizacijos užsibrėžtų tikslų ir vykdydama visuotinio narių susirinkimo nutarimus, nori pasiūlyti clevelandiečiams lietuviams kariams kovojantiems Vietname Kalėdinius siuntinius.

Siuntiniai turi būti pasiūlyti pačiu artimiausiu laiku. Todėl maloniai prašome karių tėvelius ar artimuosius skubiai duoti mums kario adresą, paskambinant telefonu — 381-0930.

Valdyba

• **L. S. T. Korp! Neo-Lithuania** Clevelando skyriaus nariai sparčiai ruošiasi atšvęsti Korporacijos metinę šventę. Lapkričio 4 d. (šeštadienį) įvyksta tradicinis Korporacijos balius puošnioje Diamond salėje, Severance Center, Mayfield Road. Pradžią 7 val. vakaro. Vakariene bus tiekiama lygiai 8 valandą.

Jaunieji korporantai iš Chicago, Detroito ir New Yorko jau prieš porą savaičių rezervavo sau vietas baliuje. Staliukų skaičius šiais metais ribotas, prašome skambinti kol V. Vinclovui, tel. 261-1794 ir užsitikrinti sau ir savo svečiams stalą.

Korp! Neo-Lithuania orkestras atvyksta iš Chicago pilnoje savo sudėtyje ir ne tik kad gros šokių metu, bet taip pat išpildys specialiai šiam vakarui paruoštą programą.

Iki pasimatymo Korporacijos baliuje! (vs)

• **Lithuanian Village, Inc.** metiniame akcininkų susirinkime naujai išrinktoji valdyba-direkcija pasiskirstė pareigomis: Stasys Ma-

čys — pirmininkas, Jurgis Malskis — vicepirmininkas ir išdo globėjas, Stasys Lukas — vicepirmininkas ir namų valdytojas, Ignas Gatautis — sekretorius ir akcijų reikalų vedėjas, Jonas Apanavičius — finansų sekretorius, Zenonas Dučmanas — spaudos ir informacijos vedėjas; direktoriai: Juozas Gražulis, Ernestas Samas, Povilas Šukys. Planavimo Komisija: Jurgis Malskis — pirmininkas, Vladas Čyvas, Zenonas Dučmanas, Jonas Švarcas — nariai. Parengimų Komisija: Pranas Stempužis — pirmininkas, Vladas Čyvas ir Ignas Gatautis — nariai.

Visais Lithuanian Village, Inc. reikalais prašoma kreiptis į pirmininką Stasį Mačį, telef. 481-4504 arba sekretorių Igną Gatautį, tel. 932-0133 po pietų.

DRAUGIJŲ DĖMESIUI

ALT Clevelando skyriaus valdybos pasitarimas su draugijų atstovais apie 50 metų sukakties minėjimą 1968 metais, įvyks Lietuvių salėje, sekmadienį, spalio 22 d., tuoj po pamaldų bažnyčioje.

• **May Co. festivalis** miesto ir skyrių krautuvėse vyks iki lapkričio 4 d. Festivalio metu vyks madų parodos, tautiniai šokiai, meno parodos, gaminių demonstravimai iš daugelio užsienio kraštų. Pagal May Co. prezidento Fr. Coy pareikimą, šis festivalis yra vienas iš įdomiausių Clevelande. Net paskirų valstybių ambasadoriai atvyksta dalyvauti savo kraštų gaminių demonstravimo proga.

Pagrindinė festivalio programa vyksta miesto krautuvėje, kur vyksta orientalinų kraštų gaminių ir madų parodos.

• **Seth Taft**, respublikonų kandidatas į Clevelando burmistro postą, yra buv. JAV prezidento W. H. Taft anūkas, gi tėvas yra buvęs Cincinnati burmistru. Daugelis kitų šeimos narių taip pat yra pasižymėję admi-

nistraciniame ir visuomeniniame darbe.

Baigęs aukštuosius teises mokslus Yale universitete, Seth Taft jau 1948 m. atsikėlė į Clevelandą, kur šalia advokatūros darbo aktyviai įsijungė į organizacinę ir administracinę veiklą. Jo idėjos ir planai, kaip ugdyti ir plėsti Clevelandą išplaukia iš jo patirties vadovaujant visai eilei komisijų, pasiūventusių tirti esamą padėtį ir kurti ateities planus.

Vienas iš pagrindinių jo planų yra steigti pagelbines rotušes, kad vietoje būtų galima išspręsti išskylančias problemas, jų tarpe saugumą gatvėse, kovą su kriminaliniais nusikaltimais ir t.t. (Sk.)

IDOMUS STRAIPSNIS APIE GENOCIDĄ

Lapkričio mėnesio AMERICAN OPINION numeryje yra atspausdintas platus informacinis straipsnis apie bolševikų įvairiuose kraštuose įvykdytą genocidą. Straipsnis yra 17 puslapių ilgumo su penkiomis iliustracijomis, kurių tarpe randame Pravieniškų ir Raimnių miškelio žudynių nuotraukas. Straipsnio autorius — Rose Beverage Shields, pedagogė ir žurnalistė.

American Opinion žurnalą galima gauti pas advokatą Julijų Smetoną, 1704 Lee Rd., Cleveland, Ohio.

LAPKRIČIO 4 D., PUOŠNIOJE DIAMOND SALĖJE,

Severance Center, įvyksta tradicinis

L. T. S. Korp! NEO-LITHUANIA

BALIUS

MENINĘ PROGRAMĄ IŠPILDYS NEOLITUANAI. GROS KORPORACIJOS ORKESTRAS IŠ CHICAGOS.

Pradžią: 7:30 val. vakaro — vakariene 8 val. vakaro.

Pageidaujama, kad svečiai ir korporantai-korporantės dalyvautų vakariniais rūbais. Staliukai užsakomi iki spalio 30 d. pas V. Vinclovą, tel. 261-1794.

L.T.S. Korp! NEO-LITHUANIA CLEVELANDO VALDYBA

B. Vilkutaitytė-Gedvilienė

Saulėtekis

B. GEDVILIENĖS PARODA

Clevelando lietuvių kolonija šių metų parodų sezoną atidarė dail. Jadvygės Paukštienės dailės darbų paroda, rengta Birutininkų, o spalio 28-29 d.d. įvyksta dail. Birutės Vilkutaitytės - Gedvilienės tapybos darbų paroda, rengiama

Ateities Klubo. Abi dailininkės, maždaug viena metų, tos pačios Kauno Meno Mokyklos auklėtinės.

Dail. Birutė Vilkutaitytė-Gedvilienė priklausė vidurinei mūsų dailininkų kartai. Baigęs Meno Mokyklą 1939 m., pradėjo įprastinį profesijos darbą mokyklose, kaip paišybos mokytoja. Porą metų dirbo Šiauliuose mergaičių ir berniukų gimnazijose. 1941 m. persikėlė į Telšius, kur dirbo Amatų Mokykloje, kaip paišybos-braižybos mokytoja, talkininkavo Žemaičių Teatre dekoratore.

Dail. B. Gedvilienė, kaip menininkė, savo kūryba pirmą kartą pasirodė vokiečių okupacijos metu Lietuvoje: 1943 m. dalyvaudama Žemaičių Dailininkų parodoje Telšiuose ir Mokslo ir Meno Centro surengtoje dailės parodoje Šiauliuose. Jos tapybos darbų įsigijo Telšių Vyskupija, Žemės ūkio Valdyba ir kiti. Pasitraukus su šeima į Vokietiją, atsidūrė Augsburgėje. Trepties metu ten sukūrė keletą didesnių dekoracinių kompozicijų bei keletą

mažesnių grafikos darbų.

Atvykus Amerikon ir apsigyvenus New Yorke, B. Gedvilienė vėl imasi dailininkės darbo. Pradžioje daugiau reikiąsi knygų iliustracijomis: Jurgio Jankaus "Poraganos kirviu", Nelės Mazalaitės "Gintariniai vartai" ir "Mėnuo vadinamas medaus", Petro nelės Orintaitės "Tofile nuo Kražantės" ir kt. Be to, jos iliustracijomis yra pasipuošę keli "Eglutės" numeriai. Taip pat yra sukūrusi ir keletą lietuviškų kalėdinių atviručių.

Pirmoje Lietuvių Dailininkų surengtoje parodoje New Yorke B. Gedvilienė pirmą kartą Amerikoje pasirodė su tapyba. Vėliau dalyvavo parodose Chicagoje, Bostone, Putname ir kitur. Savo vienos kūrinių parodą B. Gedvilienė yra surengusi prieš porą metų New Yorke. Minėtą parodą recenzuodamas Jurgis Juodis (Dirva, 1965 m. spalio 15 d.) rašė: "Būdinga, kad šiai parodai dailininkės niekas nereklamavo, išskiriant jos pačios darbus..."

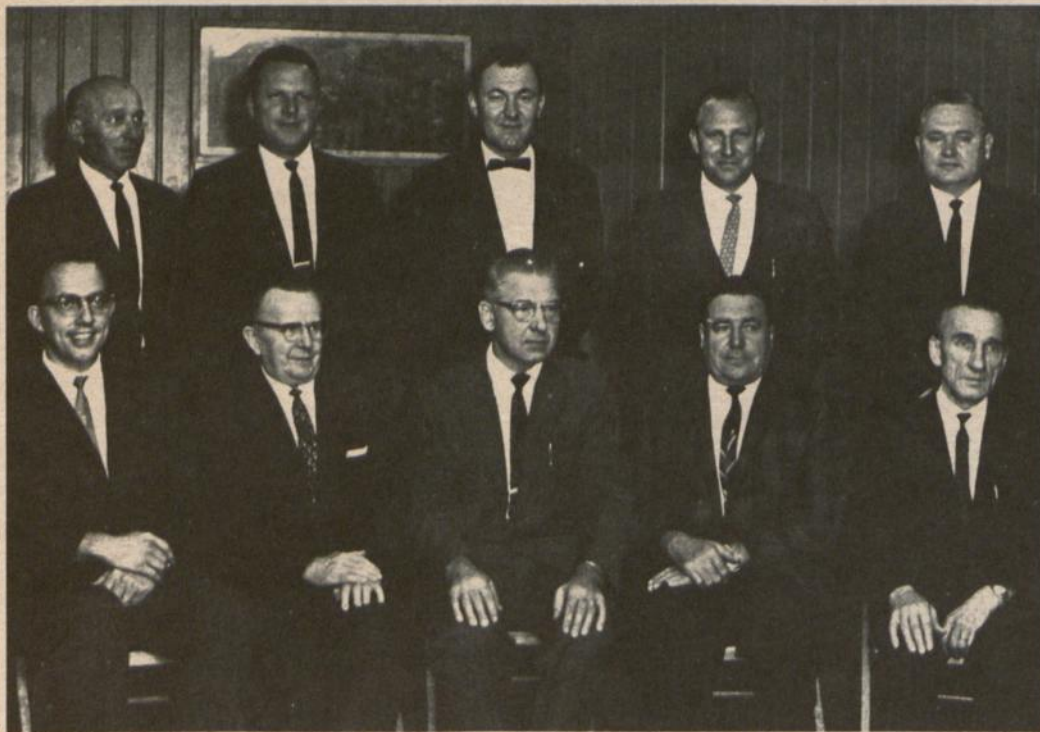
*Šioje parodoje išstatyti dail. Birutės paveiksai labai gražiai ją reprezentavo, tartum, apvainikuodami jos ilgą meno ieškojimo kelią, dar ilgesnį ir sunkesnį darbą, — vertai užtarnautu pasisekimu, kurio ji sulaukė šioje parodoje".

Reikia tikėtis, kad Clevelande dail. B. Gedvilienės paroda bus gausiai lankoma ir praeis su pasisekimu.

(ag)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Lithuanian Village, Inc. naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: Jonas Apanavičius, Jurgis Malskis, Stasys Mačys, Stasys Lukas, Ignas Gatautis. Stovi: Vladas Čyvas, Ernestas Samas, Zenonas Dučmanas, Jonas Švarcas, Povilas Šukys. Trūksta Juozo Gražulio, V. Plodžinskio nuotrauka

TRADICINIS RUDENS BALIUS

įvyks spalio 28 d., šeštadienį, Lietuvių salėje.

Meninę programą išpildys JULIAUS KAZĖNO vadovaujami jaunieji akordeonistai.

Šokiama gros CLEVELANDO STUDENTŲ ORKESTRAS. Bus patiekti lietuviški valgiai ir gaivinantys gėrimai. Stalai po 10 asmenų užsakomi iš anksto Lietuvių Klube darbo valandomis. Kaina vienam asmeniui \$5.00.

Baliuje bus turtingas laimikiais lošimas.

Svečių apsaugą dabos miesto policijos pareigūnai.

Kviečiami visi Lithuanian Village, Inc., akcininkai su šeimomis ir svečiais.

Pradžią 7:30 val. vakaro.

RENGIMO KOMISIJA

HORIZONTAL BORING MILL

ir

BULLARD OPERATORIAI

DIENA IR NAKTĮ. 56 VALANDOS AR DAUGIAU PER SAVAITE. AUTOMOBILIAMS PARKINIMO VIETA. APOMOKAMOS ŠVENTES. APOMOKAMA LIGONINĖ. GALIMA DIRBTI IR NEPILNĄ LAIKĄ.

HAHN MFG. CO.

216 — 391-9300
Cleveland, Ohio

IMONES PRIIZIŲROTOJAS KALBA LIETUVISKAI

(110-112)

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJI MOKSLO METAI VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Savo naujuosius mokslo metus Vasario 16 gimnazija pradėjo š. m. rugsėjo 4 dieną. Tai pirmas kartas, kad mokiniai mokslą pradėjo po vasaros atostogų. Po įvairių visose Vokietijos mokyklose vykusių reformų ir dviejų taip vadinamų trumpųjų mokslo metų, prasidėjo visai normalaus ir įprasto ilgio mokslo metai. Vaikai, virš šešių savaičių ar tai pas tėvus ar tai stovyklose bei suvažiavimuose atostogavę, pailsėję ir saule įdegę, sekmadienio popietę vėl užpildė iki šiol nykiai stovėjusį bendrąjį ir parką.

Pasirodė, kad naujojo direktoriaus V. Natkevičiaus, atskirų mokytojų ir apylinkių darbuotojų pastangos atnešė gausių vaisių. Jie aukodami savo atostogas, važinėjo po atskiras apylinkes ir šeimas, ragindami vaikus leisti į Vasario 16 gimnaziją. Gimnazija savo naujuosius mokslo metus pradėjo su 103 mokiniais, (užbaigusi buvo su 86). Naujai įstojusių yra 33. Išstoja iš gimnazijos (daugiausia baigę 6 klases) 16.

Mokinių pasiskirstymas: 42 mergaitės, 61 berniukas.
I kl. — 21, II kl. — 19, III kl. — 18, IV kl. — 16, V kl. — 10, VI kl. — 9, VII kl. — 4, VIII kl. — 6.

NEW YORK

NEOLITHUANŲ ŠVENTĖ

Korp! Neo-Lithuania metinė šventė-balius įvyks š. m. spalio 28 d., šeštadienį, 8:30 val. vak. Travelers Hotel-Terrace Ballroom, 94-00 Ditmars Blvd. (prie La Guardia areodromo). Vaisės ir šokiai grojant Michael Tardella orkestrui.

BOSTON

LB BOSTONO APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 5 d., 3 val. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos mažojoje salėje, 368 West Broadway, So. Boston, Mass., bus LB Bostono apygardos ir apylinkių atstovų suvažiavimas naujos apygardos valdybos ir kontrolės komisijos rinkti ir kitų darbotvarkėje iškeltų klausimų svarstyti. Apylinkių atstovai ir svečiai prašomi gausiai dalyvauti.

• Atlanto Rajono vyr. skaučių, vietovių vadovų ir

skautų vyčių suvažiavimas įvyks spalio 28-29 d.d. Maiorionio Parke, 52 So. Quinsigamond Ave., Shrewsbury, Mass. prie pat Worcesterio. Pradžią 1 val. p. p. Šeštadienio vakare 7:30 bus skautiškas laužas su programa ir 9 val. šokiai.

Sekmadienį, po lietuviškų pamaldų 11:30 ryte rajono visų vadijų ir tuntininkų bei atskirų vienetų vadovų posėdis. Po pietų tolimesnė suvažiavimo eiga ir 3:30 p. p. suvažiavimo uždarymas.

Visi tėvai ir apylinkės lietuviška visuomenė kviečiama atsilankyti į skautišką laužą ir pasilinksminimą, kartu praleisti vakarą su lietuvišku skautišku jaunimu.

REMKIME

LIETUVIŲ OPERA

Ekonomistas, statistikos mėgėjas, viename spaudos pasikalbėjime pateikė labai įdomius skaičius apie mūsų lietuvių išlaidas šalpos, kultūros, visuomenės reikams. Jis, pavyzdžiui, tvirtina, kad mes į Lietuvą esame pasiuntę įvairių gėrybių už 100,000,000 dolerių. Jei tik 50,000 žmonių per metus pasiunčia po vieną siuntinį, kuris apytikriai kainuoja 300 dolerių, štai ir yra 15 milijonų. Padaugink iš dešimt metų ir bus 150 milijonų. Trečdajį nubrauk ir gausi sumą, kuri yra neišgalvota, bet paremta tikrais duomenimis.

Jis nurodinėjo skaičius, kiek išleidžiame spaudai, menui, kultūriniais parengimams ir galiausiai Lietuvių operai. Kai priėjome prie šio klausimo, pasirodė, kad lankydami svetimųjų muzikinius parengimus išleidžiame daugiau, negu Lietuvių operai.

Pradėjus kalbėti apie mūsų operą, užsimezgė gyvos ir labai ilgos diskusijos. Čia vėl buvo pateikta kita didelė suma. Lietuvių operai iki šiol išleista virš milijono dolerių. Kai išgirdę šią pasakišką sumą pradėjome kelti įvairių klausimų, mums buvo pateikti duomenys, rodo, ne tik padarytas išlaidas, bet ir tie, pasakytiau, milžiniški skaičiai, kurie nebuvo padengti doleriu; įdėtas organizatorių, vadovų, valdybos narių, globėjų, dainininkų, muzikų, choristų ir kt. darbas.

Kalbėjomės ir kita aktualia tema, būtent, ar galima pastatyti kitą lietuvišką operą. Galima, buvo gau-

CHICAGOS ALT PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

1968 metams Chicago Lietuvių Amerikos Tarybą sudaro šių politinių srovių asmenys:

Tautinės Sandaros: Julius Pakalka, Antanas Švitra, Juzė Gulbinienė, Elena Bačinskienė, Juozas Skeivys, Kazys Čepukas ir Vladas Navickas.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga: Ignas Andrašius, Mečys Šimkus, Stasys Mankus, Matas Naujokas, Rimas Staniūnas, Jonas Veselka ir Bruno Krištopaitis.

Lietuvių Katalikų Federacija: Kun. Adolfas Stašys, Antanas Repšys, Antanas Valionis, Vladas Šoliūnas, Julija Valdienė, dr. Petras Jokubka ir Povilas Kilius.

Lietuvių Socialdemokratų Srovė: Juozas Skorubskas, Jonas Valaitis, Mykolas Pranevičius, Algirdas Pužauskas, Mikalina Baronienė, Frank Stanionis ir Vincas Mankus.

Spalio 13 d. taryba turėjo savo pirmąjį posėdį. Buvo išrinkta Tarybos Valdyba pirmininku Julius Pakalka, vicepirmininkais: Juozas Skeivys, Juozas Skorubskas, Rimas Staniūnas ir kun. Adolfas Stašys. Vykdomaisiais sekretoriais: Julija Valdienė ir Povilas Kilius. Protokolų sekretoriu-

mi — Stasys Mankus. Finansų sekretorium — Vincas Mankus, išdininku — Antanas Valionis ir išdo globėjais: Juzė Gulbinienė, Mečys Šimkus ir Julija Valdienė. Be to, buvo išrinkta ir spaudos komisija: Algirdas Pužauskas, Juozas Skeivys, Antanas Repšys ir Ignas Andrašius.

Naujosios valdybos didžiausias ateities uždavinys — sėkmingai surengti 50 metų Vasario 16 d. suaktyvinį minėjimą. Šiam uždaviniui atlikti pirmininkas Julius Pakalka nesigaili nei darbo, nei savo asmeninių pinigų. Tai sektinas ir visais požiūriais išskirtinas pavyzdys. Jo pasirinktas tiesus ir pasiaukojimo kelias gali būti paskatinančiu kelrodžiu, kurio gairėmis turėtų žygiuoti kiekvienas visuomenininkas pasiėmęs atsakingą, sunkią ir pinigais neįkainojamą darbo našumą. (ia)

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

PAMINĖTA LIETUVIŲ NAMŲ PENKERIŲ METŲ SUKAKTIS

Detroito Lietuvių Namų penkerių metų sukakties paminėjime, spalio mėn. 14 d., 8 v. v. dalyvavo apie 300 žmonių. Įžanginę kalbą pasakė ir vakarui vadovavo Lietuvių Radijo Klubo redaktorius ir pranešėjas J. Krisčiūnas. Invokaciją atkalbėjo kun. V. Stanevičius. Šios sukakties proga kalbėjo: Lietuvių Namų valdybos pirmininkas inž. J. Gaižutis, Dariau ir Girėno klubo valdybos pirmininkas V. Bliūdžius, SLA 352 kuopos valdybos pirmininkas A. Sukauskas ir kiti.

G. Gobienės tautinių šokių grupė "Šilainė", grojant akordeonistui R. Kaspuciui šoko tautinius šokius, o viešnia Chicagietė dainininkė V. Stankus savo romantiškomis dainomis žavėjo visus. Ji dainavo viena ir su neolituanių orkestru.

Vaišingų Lietuvių Namų šeiminių aprūpinti svečiai linksminosi ir šoko iki pat ryto.

Tenka džiaugtis turint tokius gerus ir apsuksius Lietuvių Namų šeiminius, valdybos pirmininką inž. J. Gaižutį, vicepirmininką J. Atkočaitį, vicepirmininką K. Jurgutį, sekre-

tas atsakymas, bet tai grynai priklauso nuo to, kaip visuomenė remis šį reikalą. Ši šeštadienį, spalio 21 d., Chicagoje, Sheraton viešbutyje, ištaigingoje Grand Ballroom salėje rengiamas banketas, kurio pelnas skiriamas "Gražinos" operos skoloms mokėti. Parodykim, kad remiame savo operą, kad norime matyti kitą lietuvišką pastatymą ir gausiai atsilankykime į ruošiamą banketą. — vk —

• **L.S.T. Korporacija Neo-Lithuania** Chicagoje šiemet švenčia savo 45 metų sukaktutinę šventę lapkričio 11 d. Šventės programa numatyta sekanti — 10 val. ryto pamaldos tėvų Jėzuitų koplyčioje ir po pamaldų mirusių korporantų lankymas Šv. Kazimiero kapinėse, 7 val. 30 min. vakaro iškilminga sueiga, vaisės ir šokiai Jaunimo Centro salėje. Visi korporantai, filijos ir svečiai maloniai prašomi šioje korporacijos šventėje dalyvauti.

• **Pedagoginiame Lituanistikos Institute**, be kitų dalykų, šį semestrą dėstomas ir bendruomeninis kursas "Lietuvių išeivija ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė". Šiam kursui dėstyti pakviestas Vaclovas Kleiza, kuris visuomeninius mokslus yra išėjęs Iliinojaus ir Lojolos universitetuose sociologijos magistro laipsniu.

• Kun. Alf. Grauslio paskaita "Skatinantieji ir traukiantieji elementai tikėti" bus jau penktoji iš eilės dvasinio atsinaujinimo vakarų ciklo. Dvasinio atsinaujinimo vakarus organizuoja Putnamiškių seselių rėmėjai. Paskaitos būna vieną kartą mėnesio bėgyje. Šį kartą paskaita įvyks spalio 24 d., antradienį, 7 v. v. Marquette Parko parapijos salėje. Kviečiami visi, kurie domisi dvasinėmis problemomis. Paskaitos būna visad gerai paruoštos ir įdomiai perteiktos.

• **Dainuojančios Žymantų šeimos** koncertas įvyks Jaunimo Centre spalio 29 d. vaikų laikraščio "Eglutė" naudai.

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj
Hon. Owen J. C. Norem
knygos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvus stebėtojas vaizdas, patiekiant anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE,

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštu, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

torių A. Sukauską ir išdininką P. Dalinį.

PAGERBS Z. ARLAUSKAITĖ

Šiais metais sukanka 60 metų kai režisėrė ir aktorė Z. Arlauskaitė-Mikšienė išėjo į sceną ir vaidino "Audra Giedroje". Spalio 28 d., 7 v. v. Lietuvių Namuose Z.

Arlauskaitei-Mikšienei ruošiamas pagerbimo vakaras. Bus statomas S. Kymontaitės-Ciurlionienės 3 veiksmų komedija "Pinigėliai". Režisuoja ir vaidina pati suaktyvininkė Z. Arlauskaitė. Po vaidinimo vakarienė, sveikinimai ir šokiai grojant Vytauto Petrausko "Atžalyno" orkestrui. Šį pagerbimą turtina ir vykstantis BALFO Direktorių suvažiavimas Detroite.

Pagerbimo vakaro garbės šeiminkai yra gen. J. Černius ir K. Kodatienė. Rengia Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris ir Detroito Šauliai. Vakarienei stalai užsisakomi pas DDM sambūrio narius, šaulių valdybos narius ir pas V. Paužą "Neringoje".

• **Saulys Mykolas Vitkus** Lietuvių Namuose atšventė savo vardines. Rugsėjo 30 d. prie turtingo, šaulės S. Pranienienės paruoštų vaišių, stalo skambėjo dainos, deklamacijos ir palinkėta šauliui Mykolui geros sveikatos ir ilgo gyvenimo. Taip pat buvo aptarti ir ateities šaulių darbai. Ta proga šaulių valdybos nariai Mykolui įteikė dovaną Bronio Kviklio "Mūsų Lietuva". (ag)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARO KAROLIAI IR KITI IŠDIRBINIAI.

Įvairios kitos importuotos
dovanos!

Visa tai galite įsigyti DIRVOS
krautuvėje,
6907 Superior Ave.

foto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN ST. — Ridgewood, N. C. 11237

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą
U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864
DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje
pagaudojamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu
kitur kainomis.
KREIPKITĖS į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siun-
tinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI